

Biežākās ergonomisko risku izraisītās arodslimības veselības aprūpes nozarē nodarbinātajiem

Jeļena Reste, *Dr. med.*
asoc. profesore, vad. pētniece

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

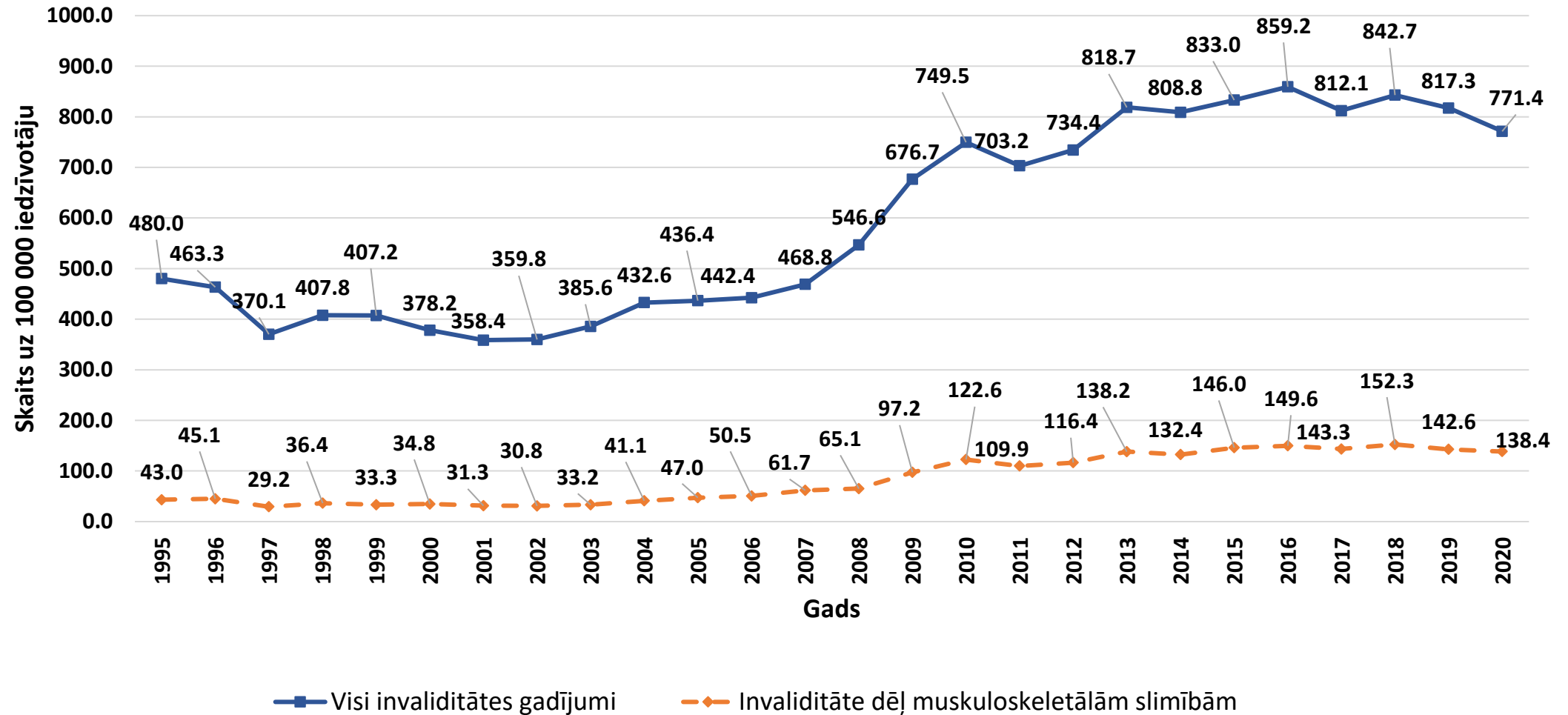
03.10.2023.

Rīgas Stradiņa universitāte
Aroda un vides medicīnas katedra
Darba drošības un vides veselības institūts

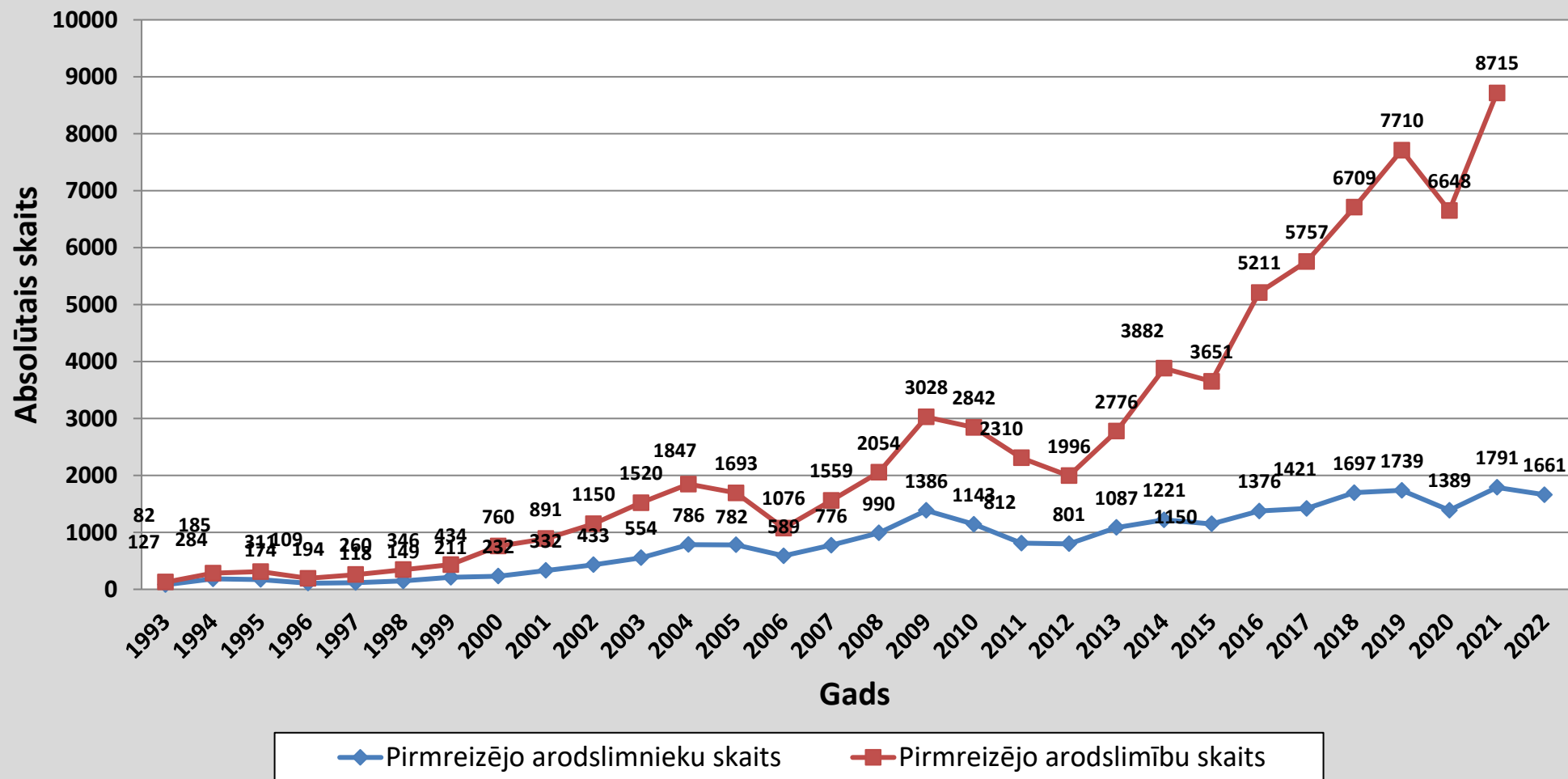
Oficiālā arodslimību statistika atspoguļo tikai daļu problēmas

Invaliditātes rādītāji Latvijas iedzīvotāju vidū 1995.-2020.g.

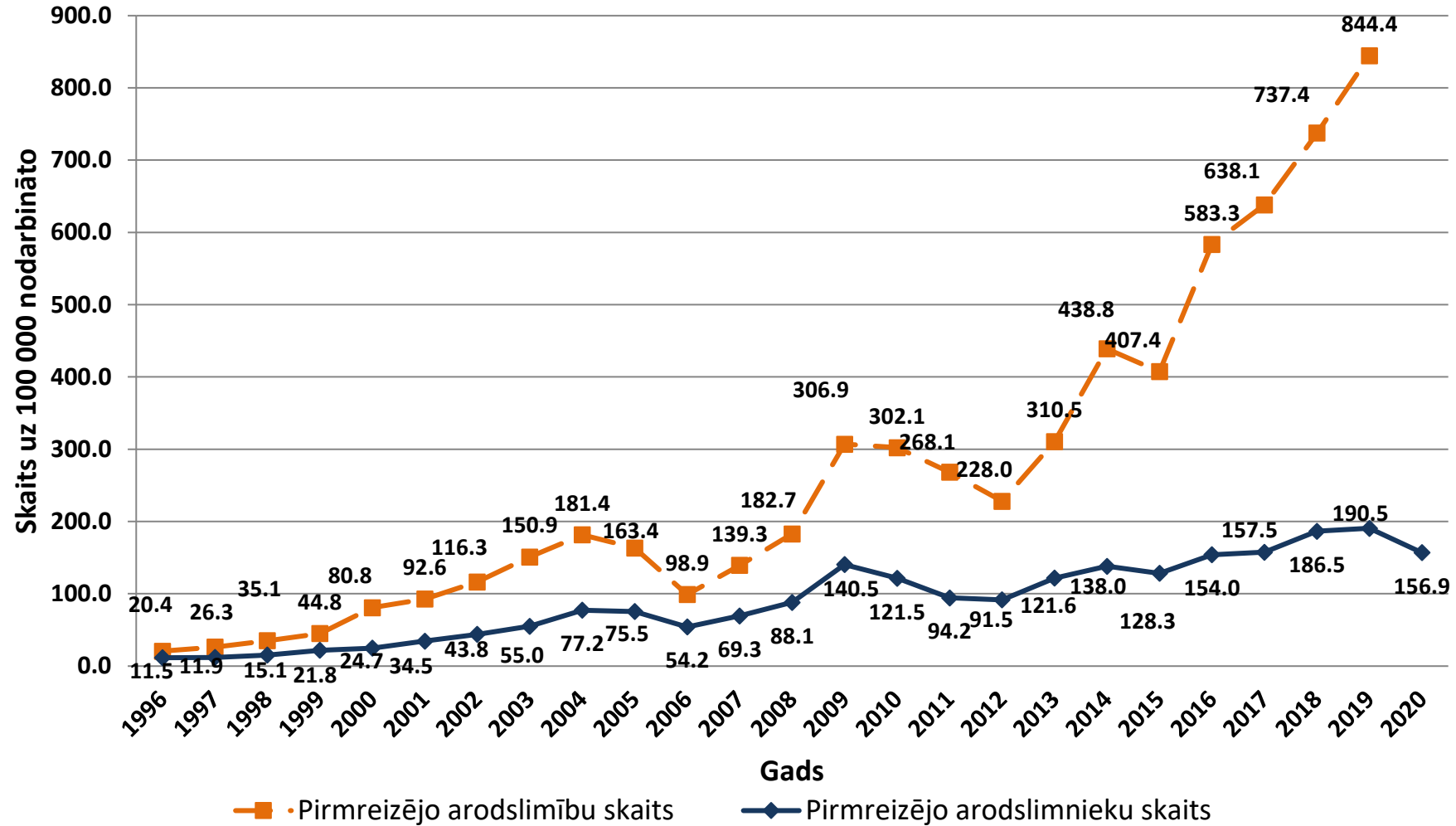

Kopējā pirmreizējo arodslimnieku un arodslimību skaita dinamika Latvijā 1993.-2022. g. (absolūtais skaits)

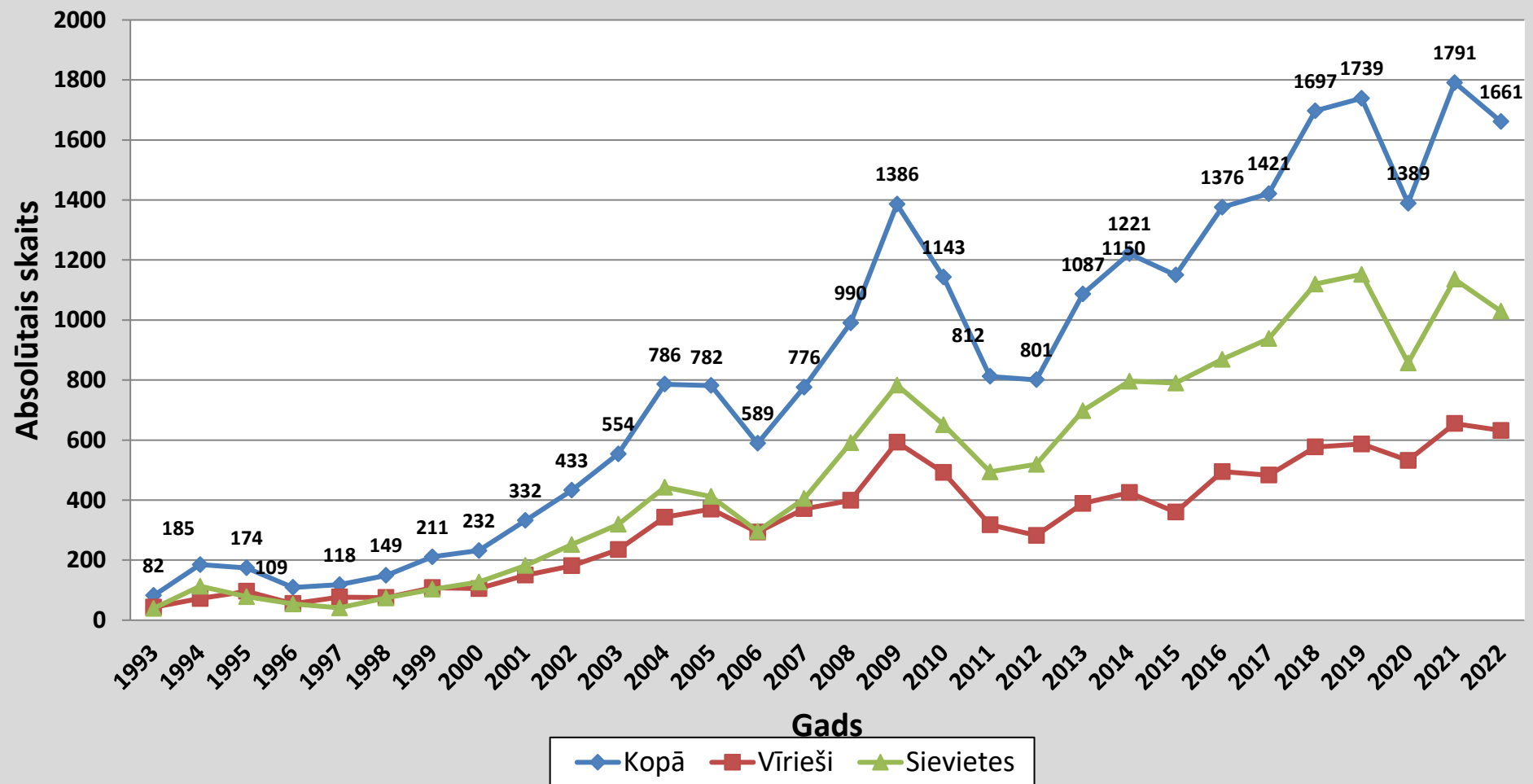

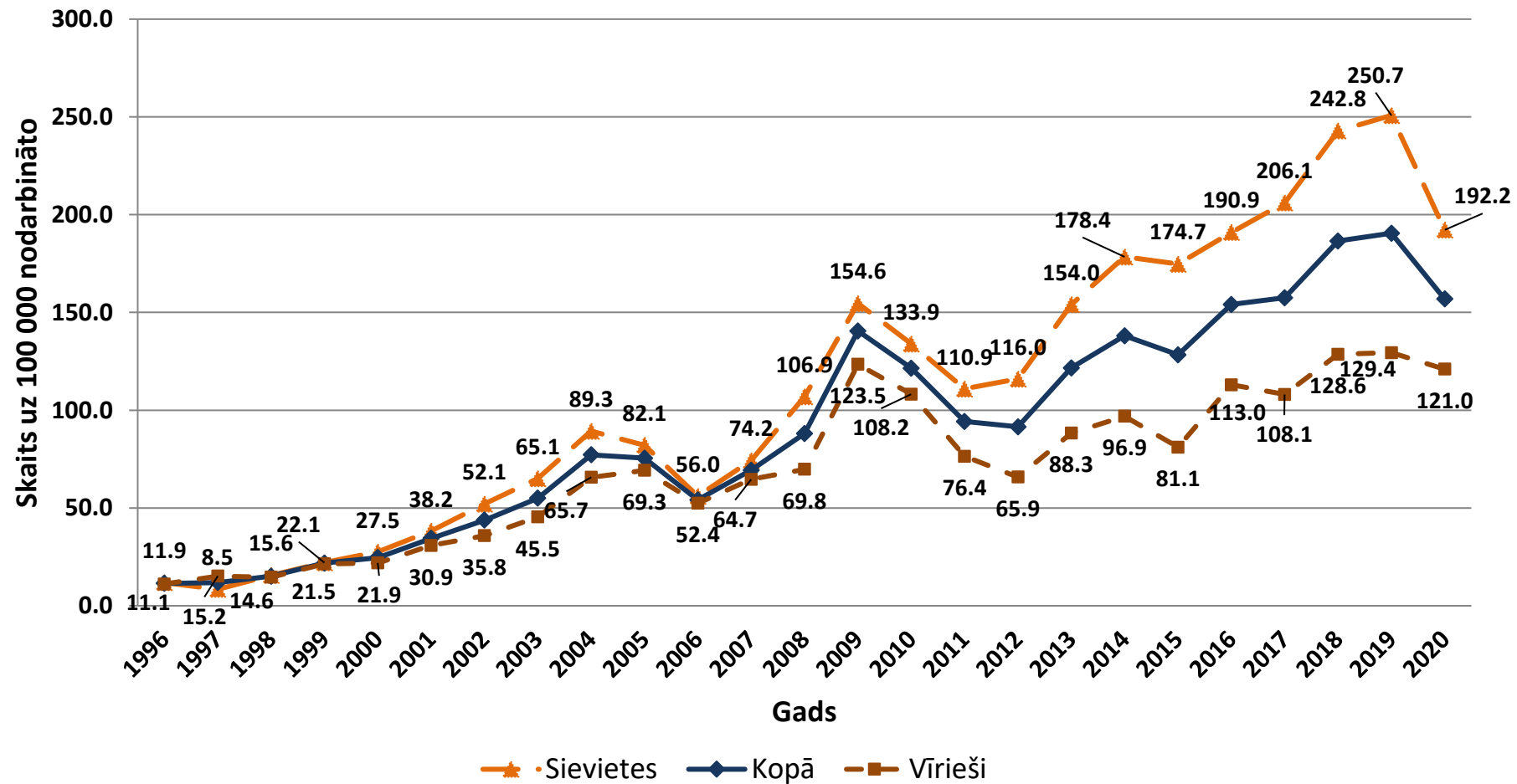
Kopējā pirmreizējo arodslimnieku un arodslimību skaita dinamika Latvijā 1996.-2020. g. (uz 100 000 nodarbināto)

Arodslimnieku skaita dinamika pa dzimumiem 1993.-2022.g. (absolūtais skaits)

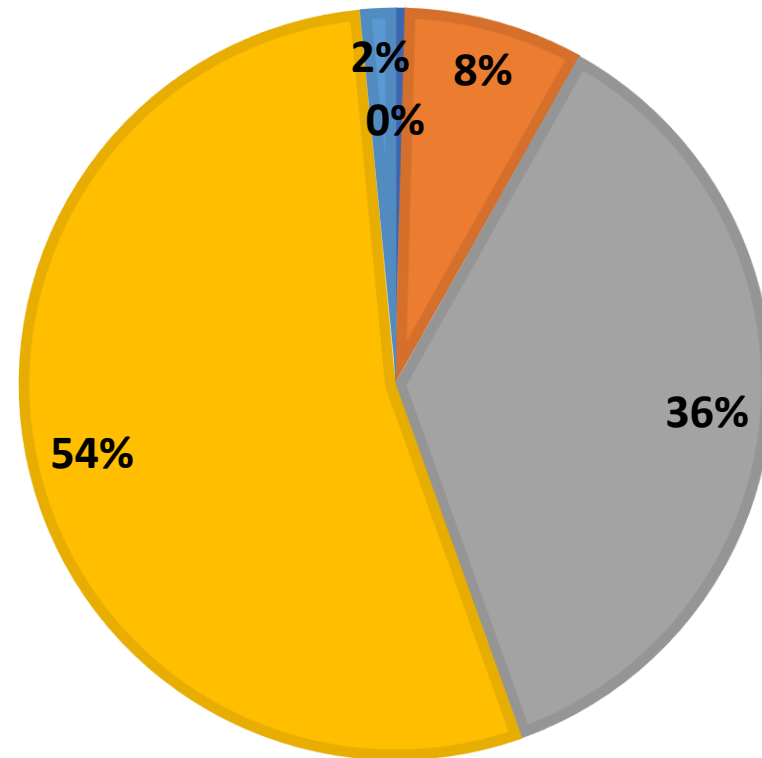

Arodslimnieku skaita dinamika pa dzimumiem 1993.-2020.g. (uz 100 000 nodarbināto)

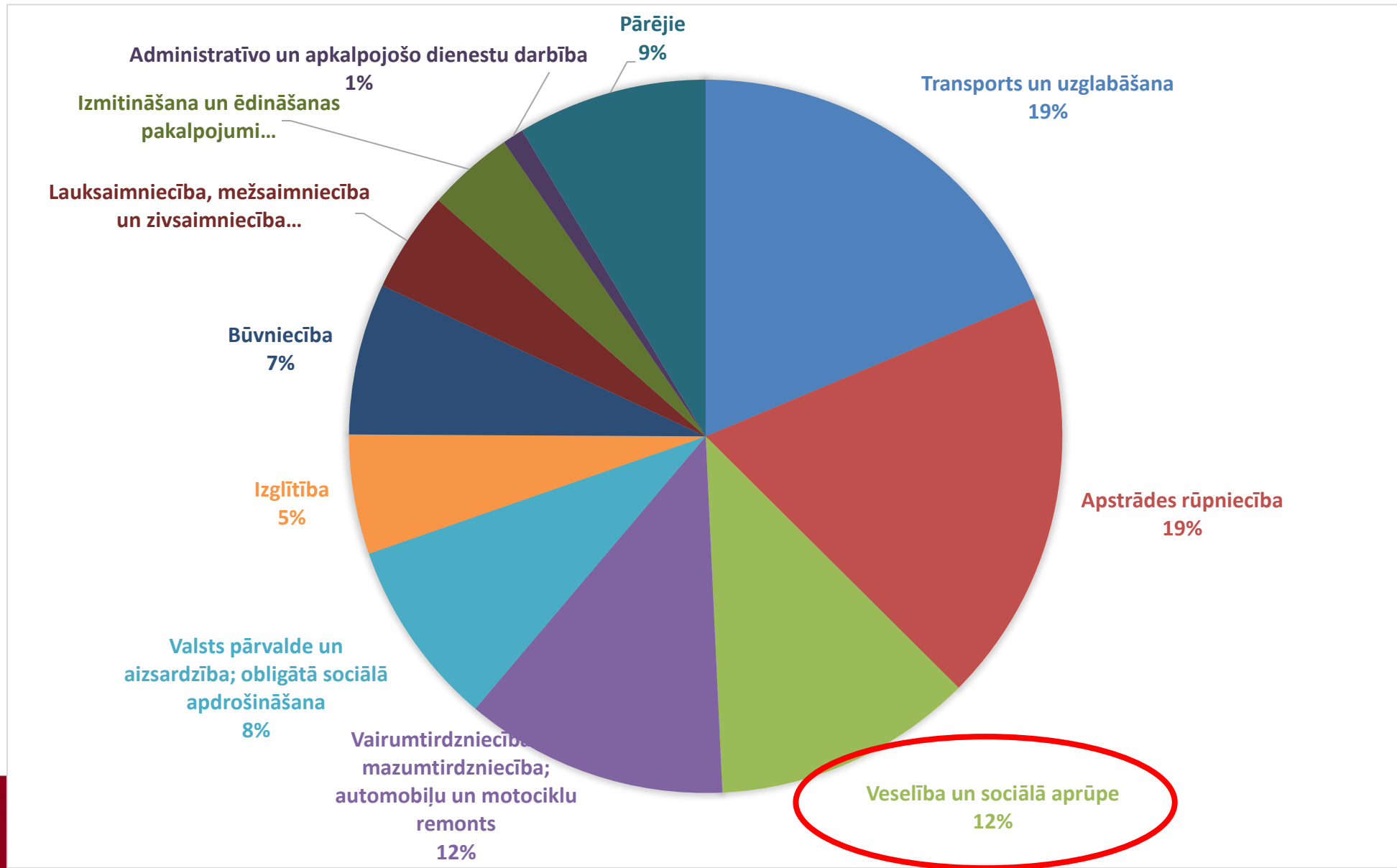
PIRMREIZĒJO ARODSLIMNIEKU VECUMS 2022.GADĀ

■ 25-34 ■ 35-44 ■ 45-54 ■ 55-64 ■ ≥65

- Vīrieši 632 jeb 38,0%
- Sievietes 1029 jeb 62,0%

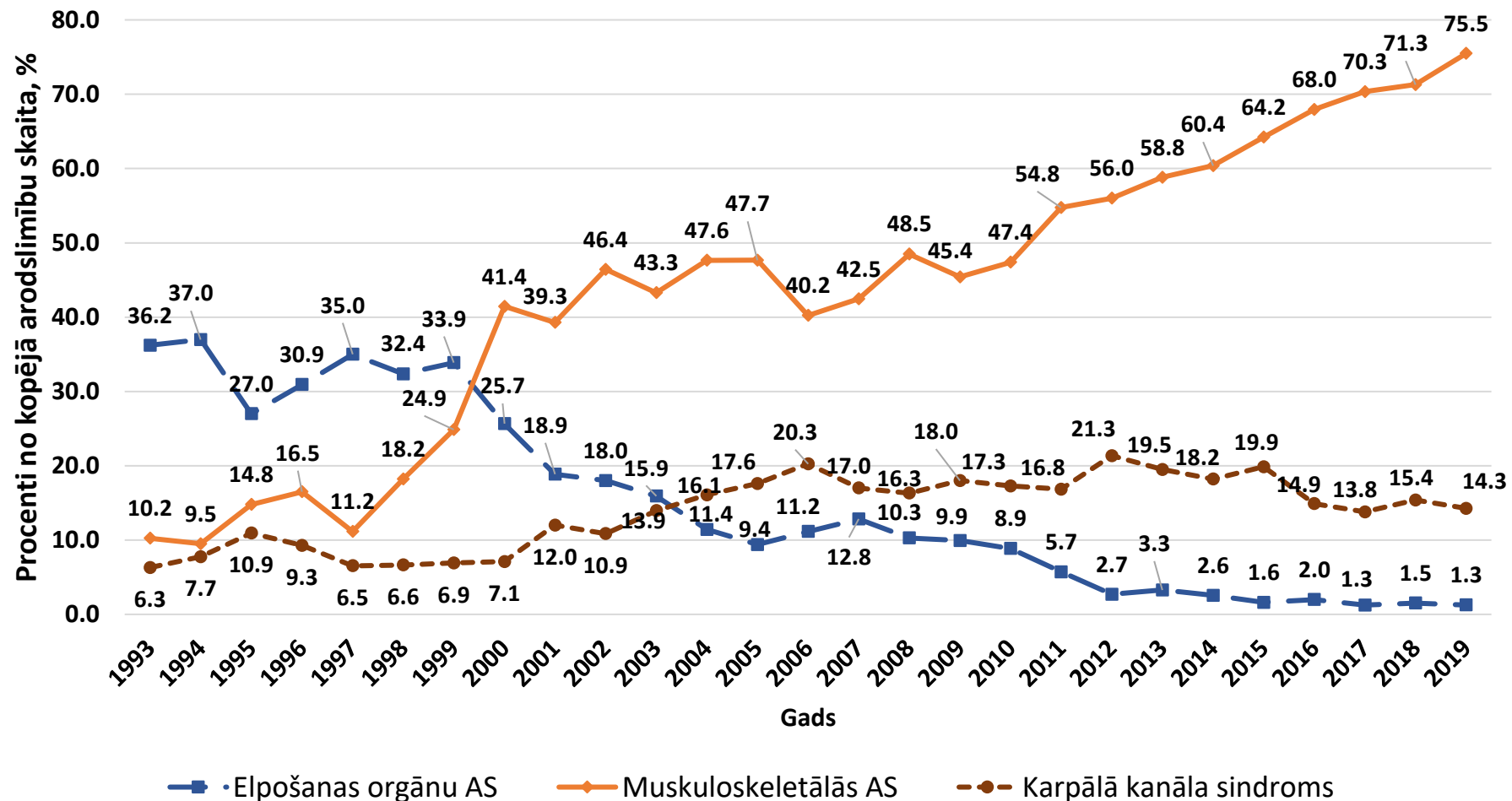
Arodslimnieku sadalījums pēc darbības veida 2022.g.

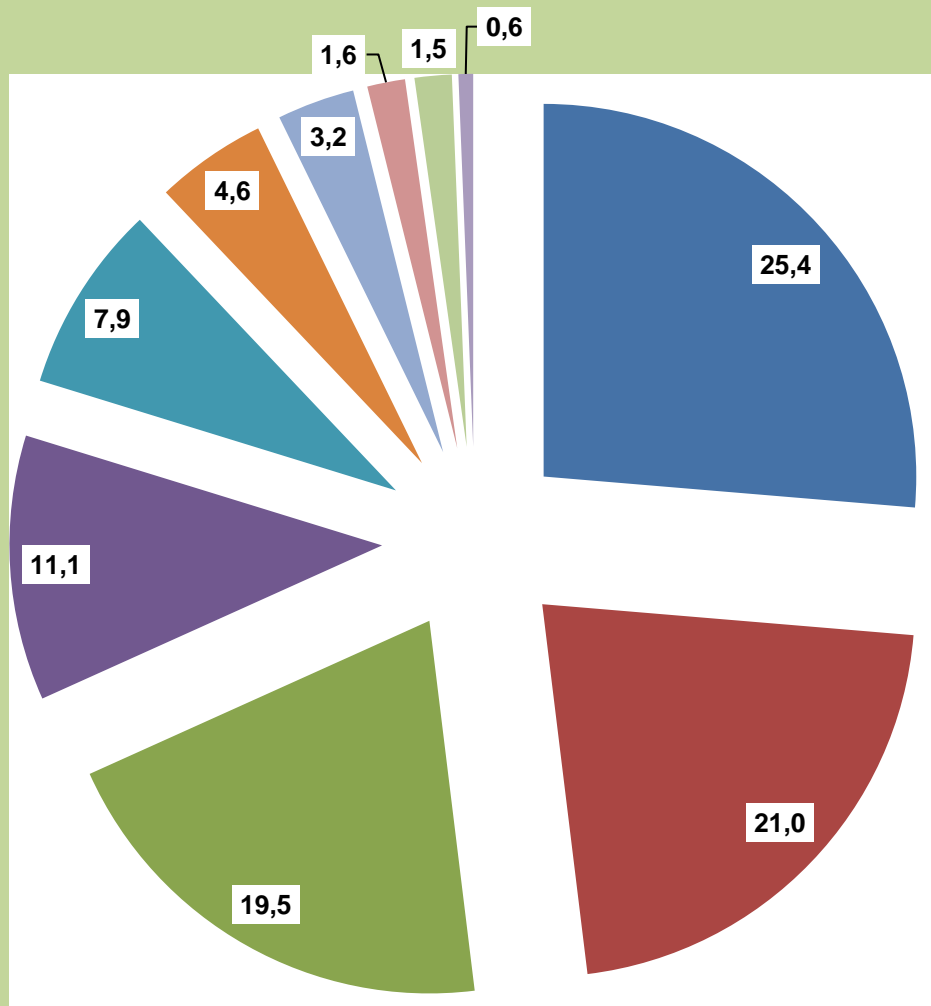
Medicīnas darbinieku arodslimības Latvijā

- Veselības aprūpes darbinieki – ~12-16% no kopējā arodslimnieku skaita.
- vidēji katram diagnosticēta 1,5 arodslimība, kas liecina par kompleksu un kombinētu darba vides riska faktoru ietekmi.
- Pirmo vietu saslimstības struktūrā ieņem balsta un kustību aparāta slimības.
- Otro vietu – alerģiskas slimības.

Pirmo reizi diagnosticēto arodslimību skaita dinamika (% no gada kopējā diagnosticēto arodslimību skaita)

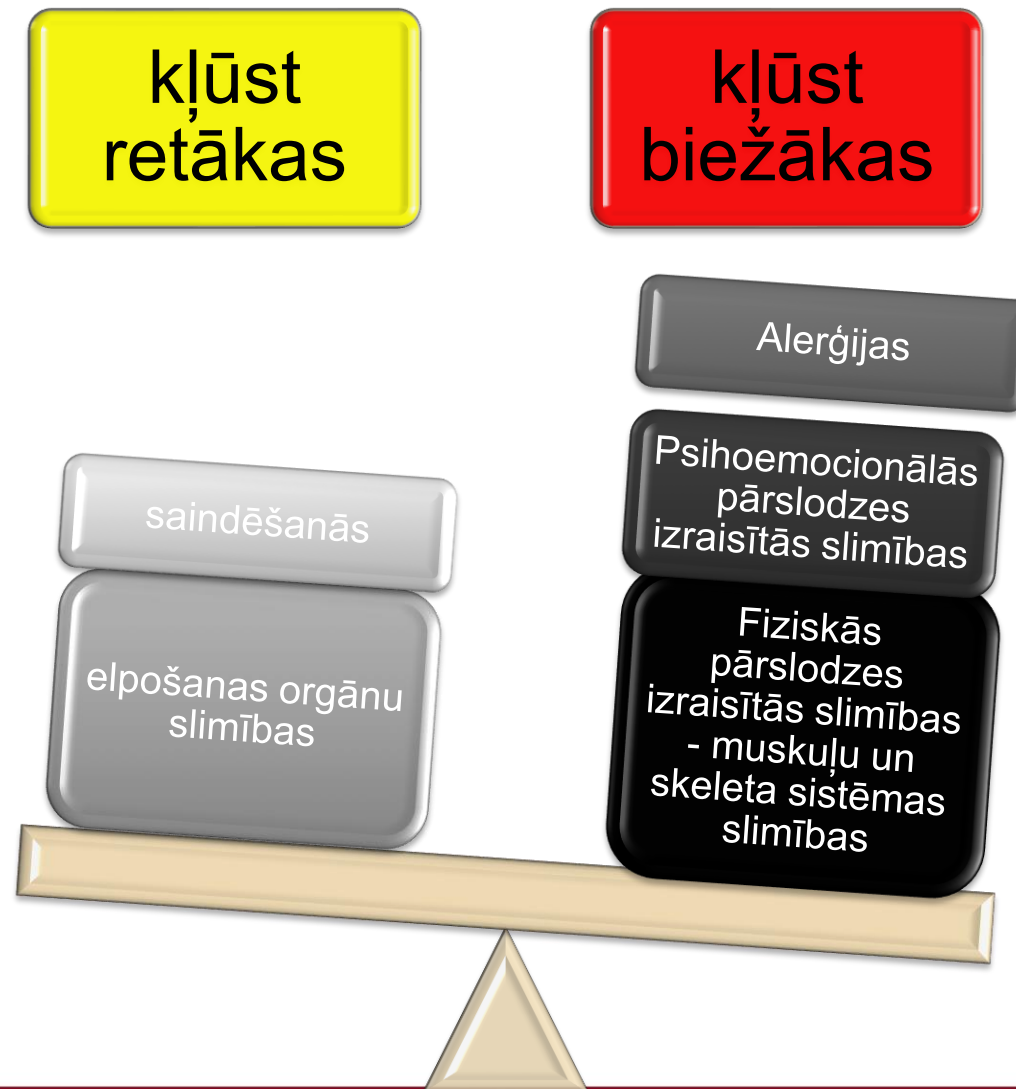
Arodslimību top 10 Latvijā

- Mugurkaula slimības
- Saistaudu slimības (tendinīti, Dipitrēna kontraktūra u.c.)
- Karpālā kanāla sindroms
- Artrozes
- Vibrācijas slimība
- Trokšņa izraisītā vādzirdība
- Elpošanas orgānu slimības
- Vēnu varikoze
- Elkoņa nerva neiropātija
- Ādas slimības

Raksturīgākās tendences arodslimību biežuma izmaiņās

Raksturīgākās tendences arodslimību biežuma izmaiņās

Biežums palielinās

Muskuļu un skeleta sistēmas slimības:

- mugurkaula kakla daļas problēmas
- mugurkaula jostas daļas sāpes
- pleca locītavu periartrīts
- roku muskuļu cīpslu iekaisumi
- karpālā kanāla sindroms u.c.

Izdegšanas sindroms ????

Aroda alerģijas: ????

- bronhiāla astma
- alerģisks rinīts u.c.

Biežums un smagums samazinās

Elpošanas orgānu slimības:

- pneimokoniozes
- aroda HOPS
- hroniskais bronhīts u.c.

Saindēšanās ar ķīmiskām vielām

Aroda vājdzirdība

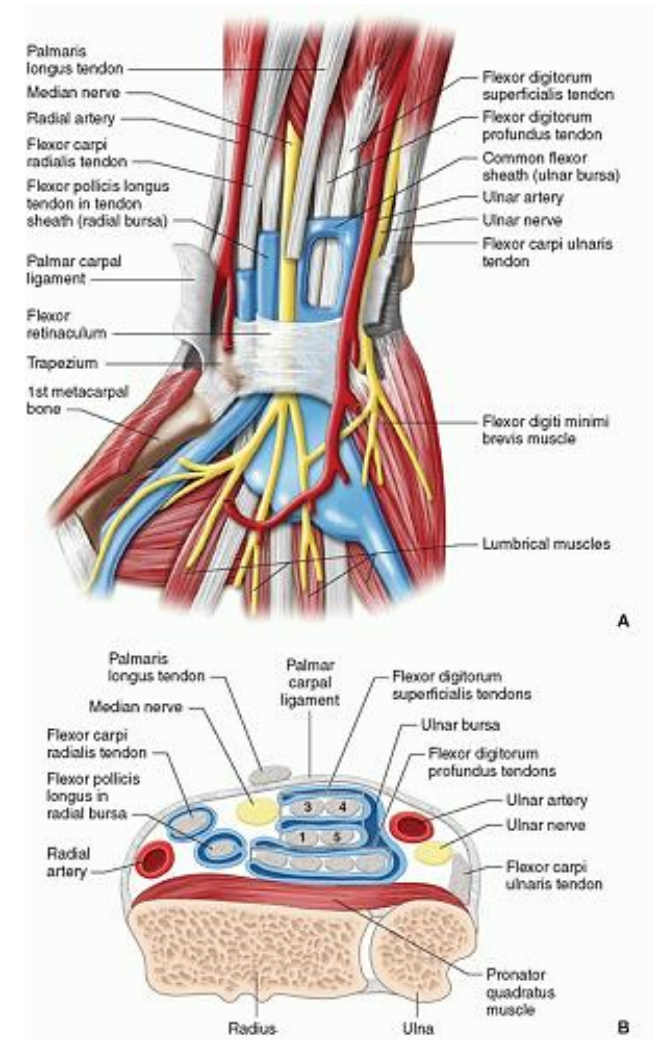
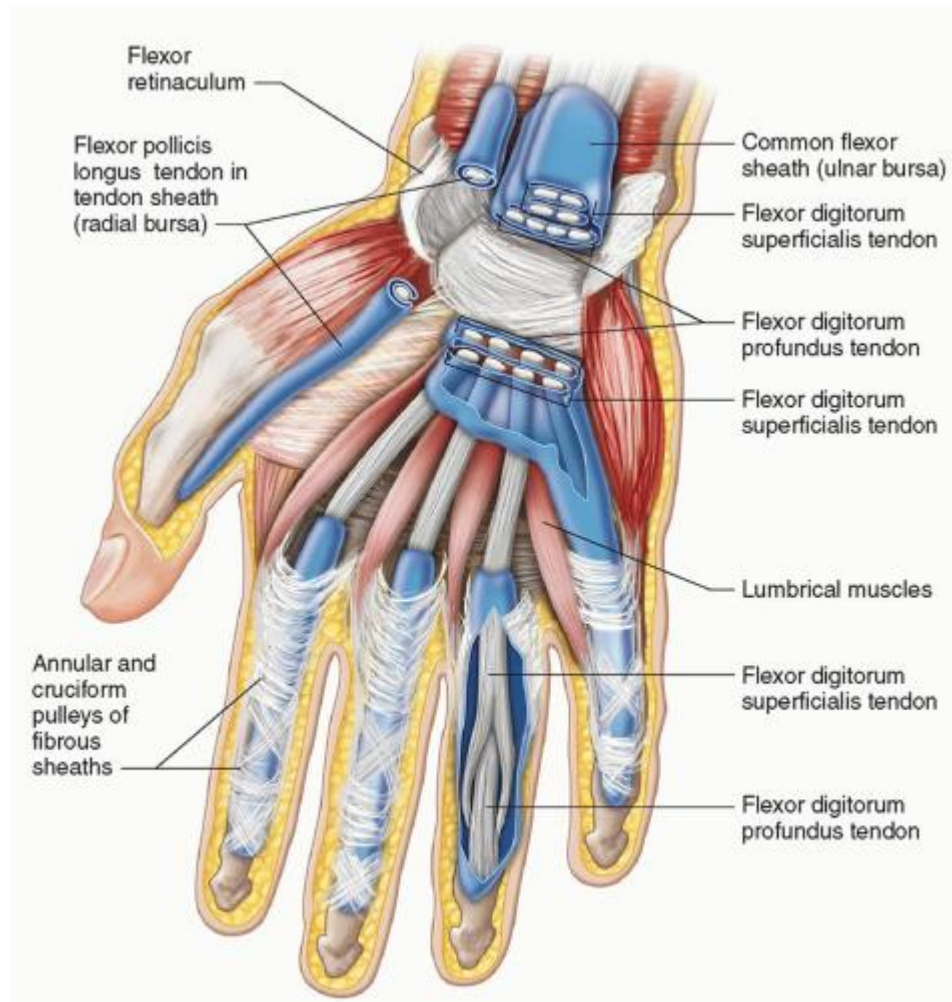
Vibrācijas slimība

Aroda ļaundabīgie audzēji???

Tipiskā arodslimnieka portrets 21. gadsimtā

- Sieviete 54 gadu vecumā
- Strādā apstrādes rūpniecības uzņēmumā
- Kopējais darba stāžs 30 gadi
- Darba stāžs kaitīgu faktoru ietekmē 28 gadi
- Cieš no sāpēm mugurā un rokās (tendinīti, karpālā kanāla sindroms)
- Slimību izraisīja fiziskā pārslodze un slikta ergonomika
- Bija cietusi no sāpēm ilgstoši pirms tika reģistrēta arodslimība, taču turpināja strādāt, neko nemainot savā darbā

Plauksta cīpslu iekaisumi

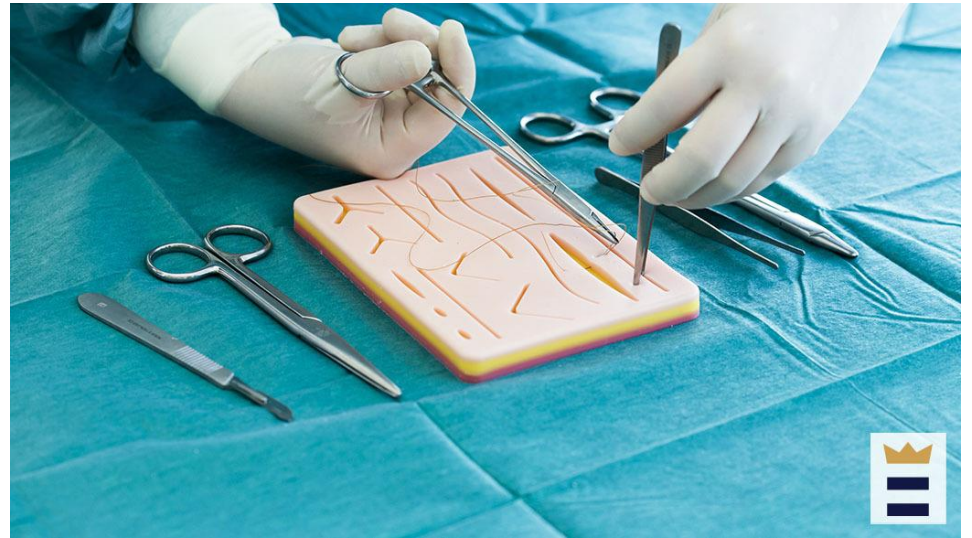

Karpālā kanāla sindroms

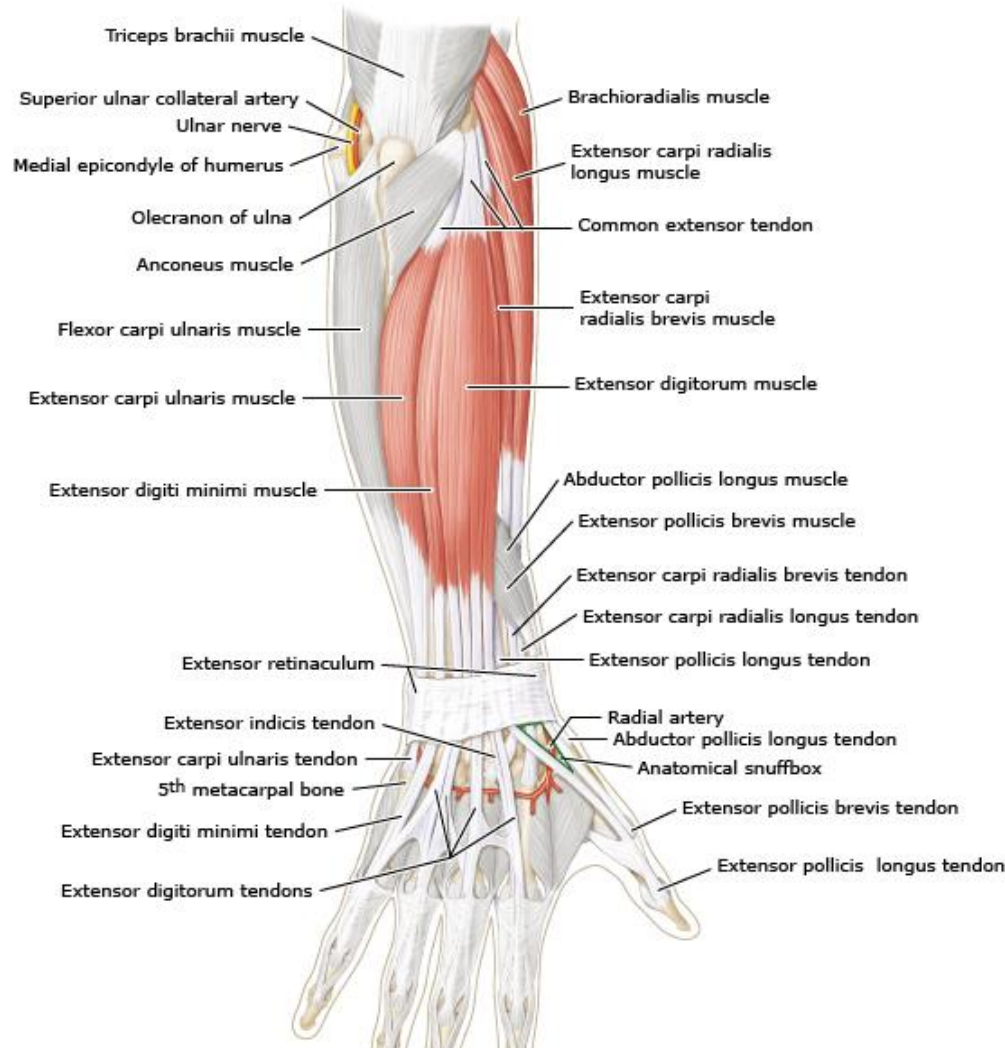

ADAM

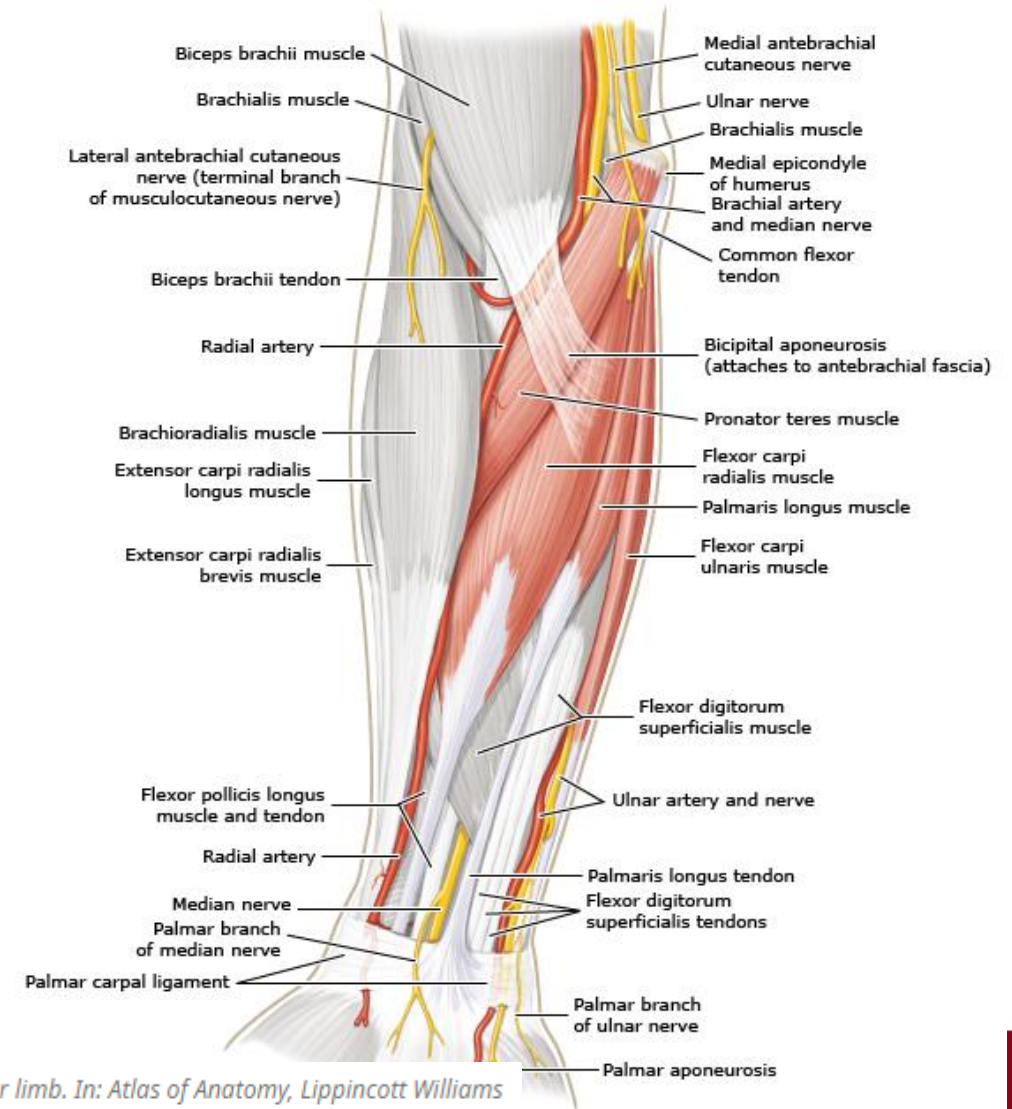

Mediālais un laterālais epikondilīts

Muscles of the posterior forearm: Superficial dissection

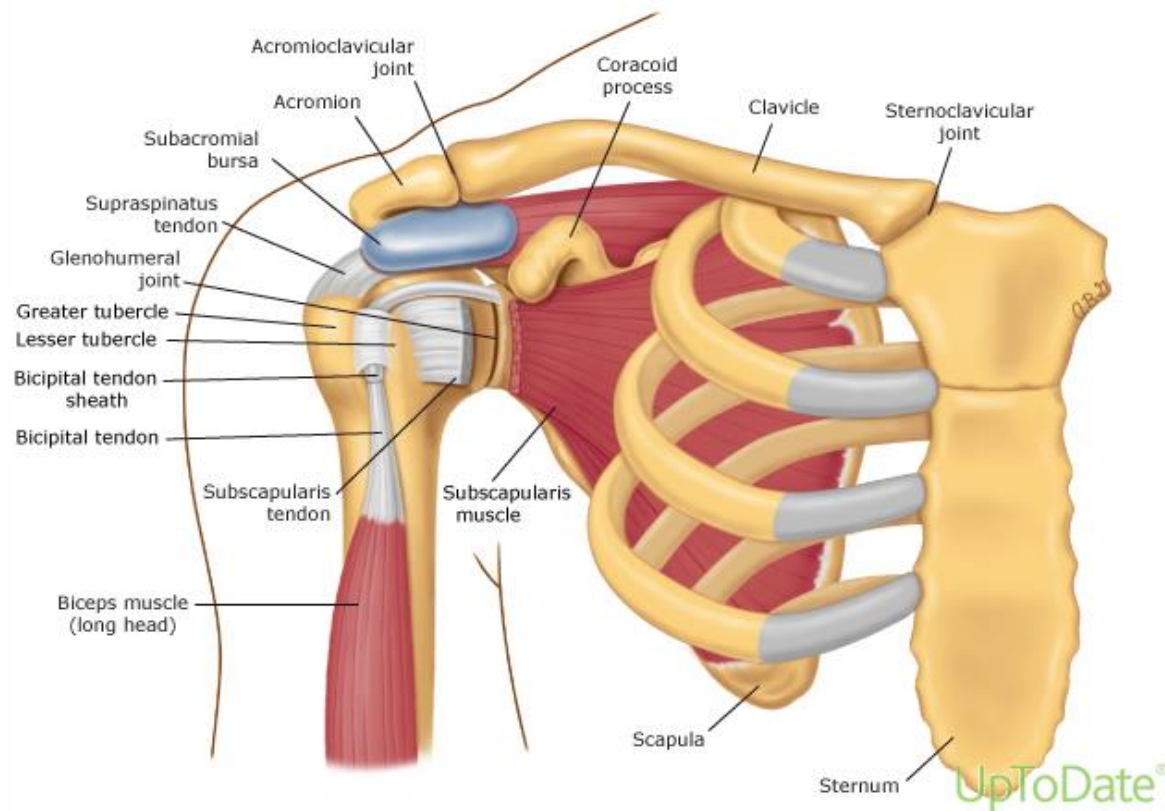
Muscles of the anterior forearm, superficial dissection

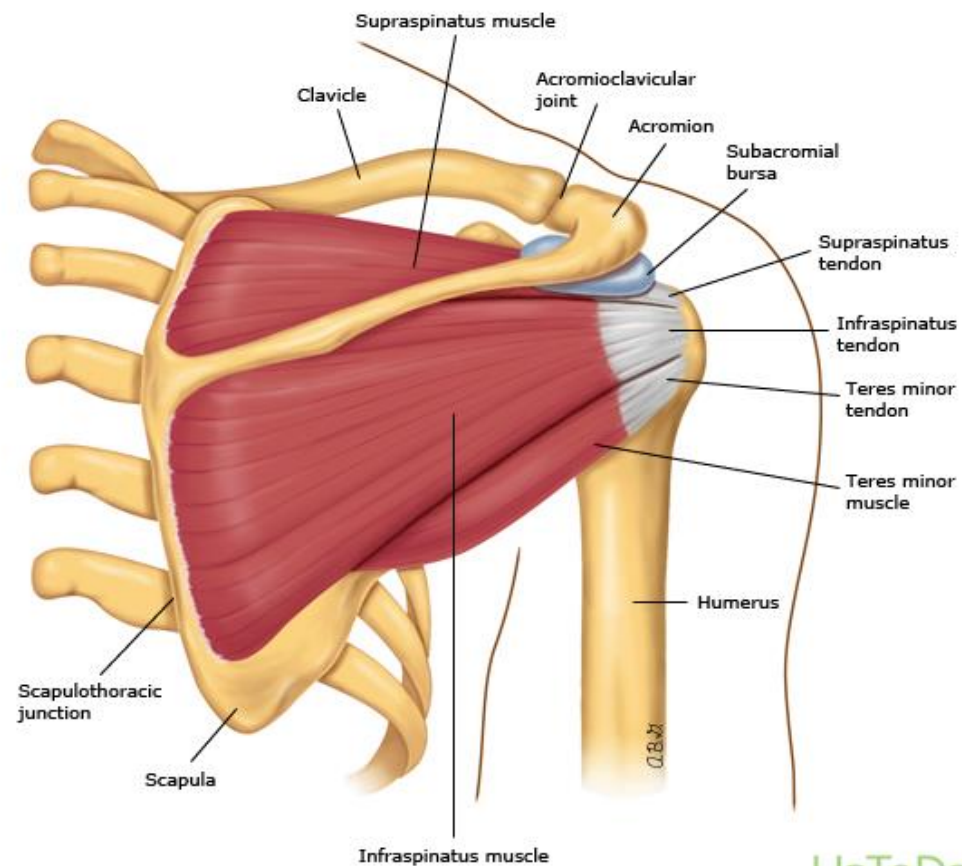

Humeroskapulārs periartrīts

Anterior view of shoulder anatomy

Posterior view of shoulder anatomy

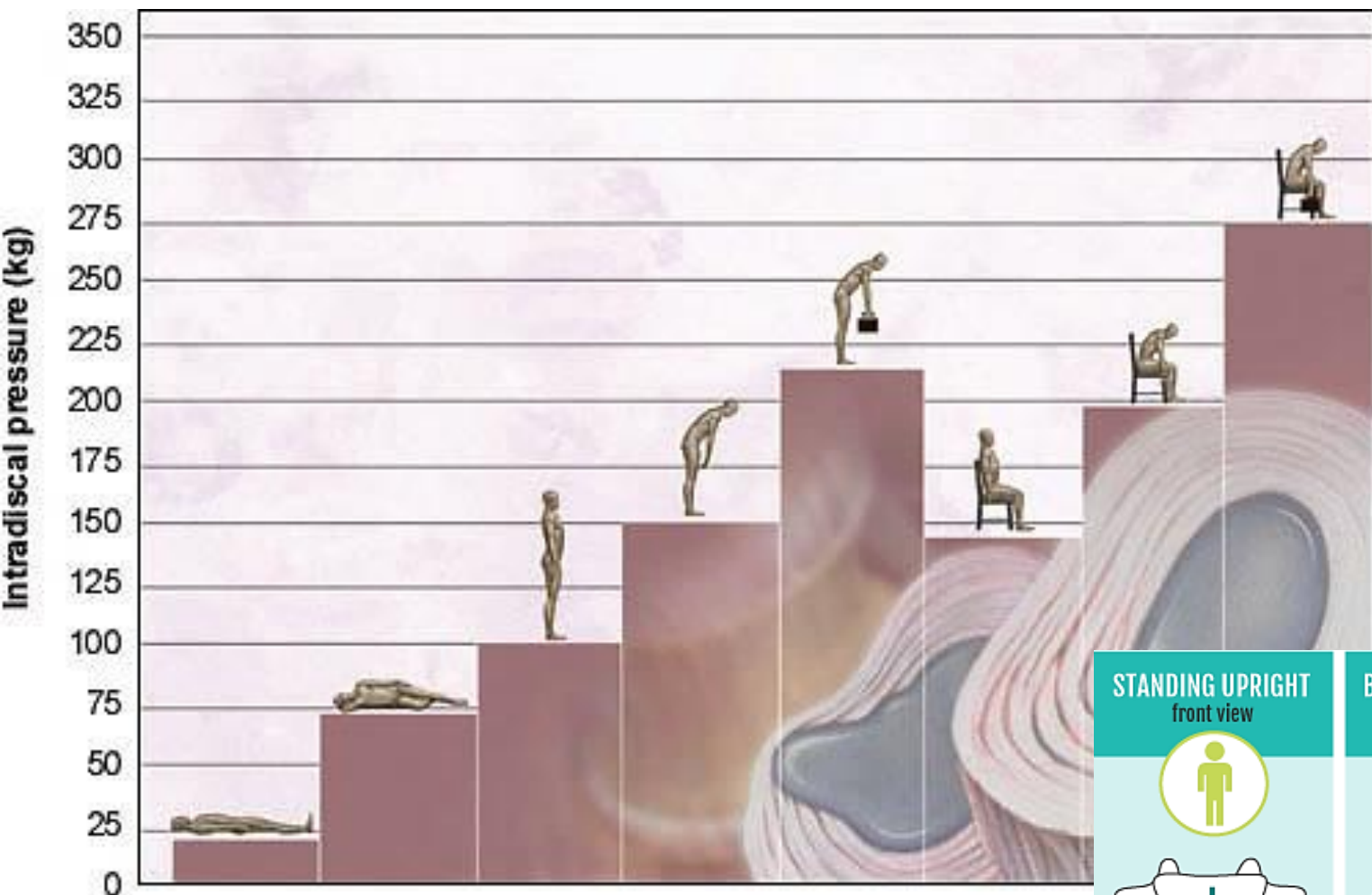
Plantārais faciīts

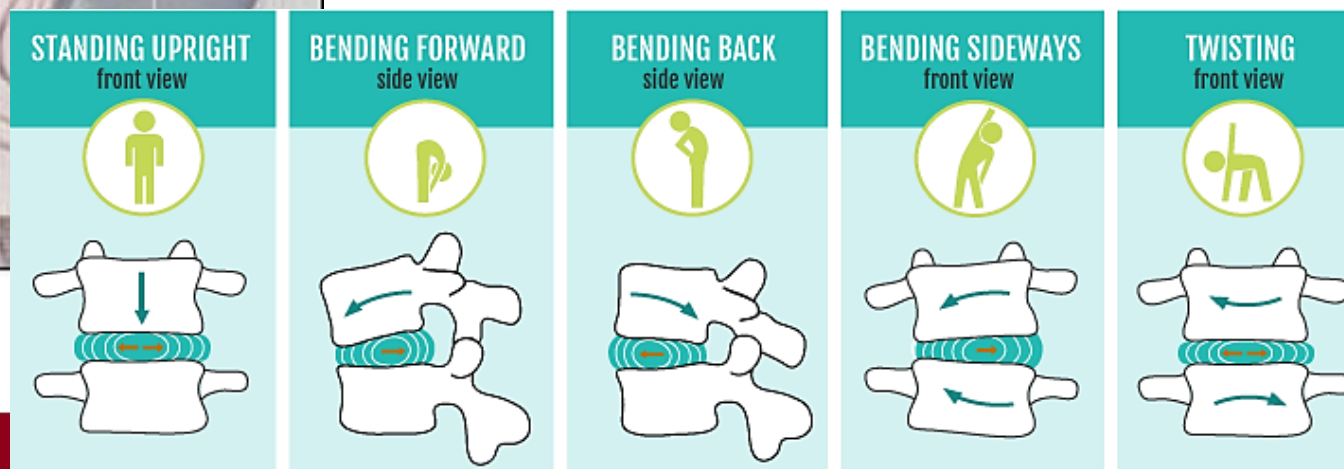
- Attīstās cilvēkiem, kam darbs saistīts ar ilgstošu staigāšanu, stāvēšanu, kāju pārslodzi
- Sāpes pēdas plantārajā virsmā, tuvāk papēdim

Ergonomisko faktoru izraisītās mugurkaula problēmas

<http://sequencewiz.org/wp-content/uploads/2015/12/DiscPositionInfographic.png>

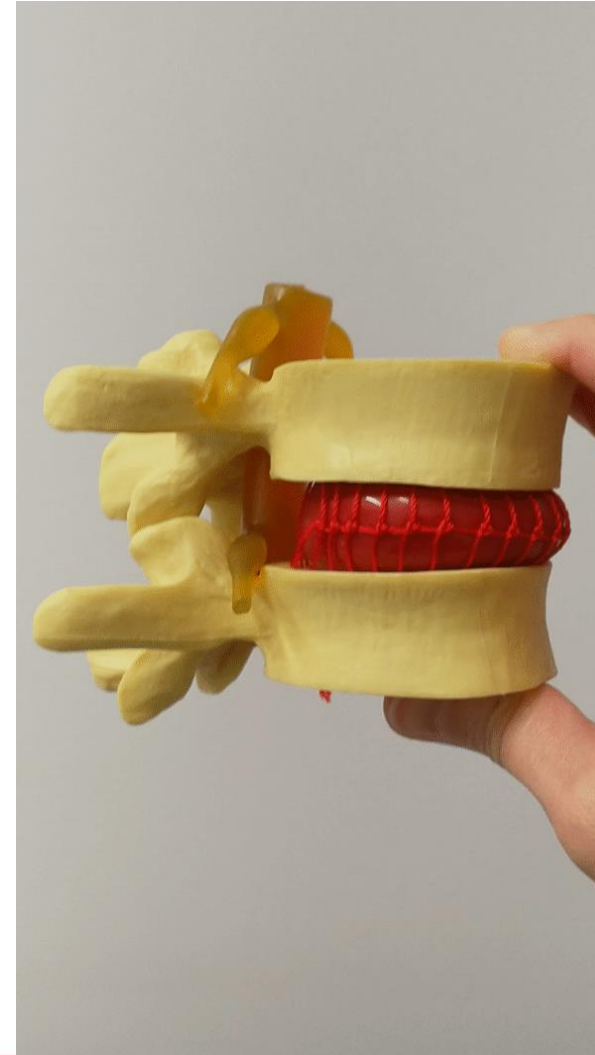
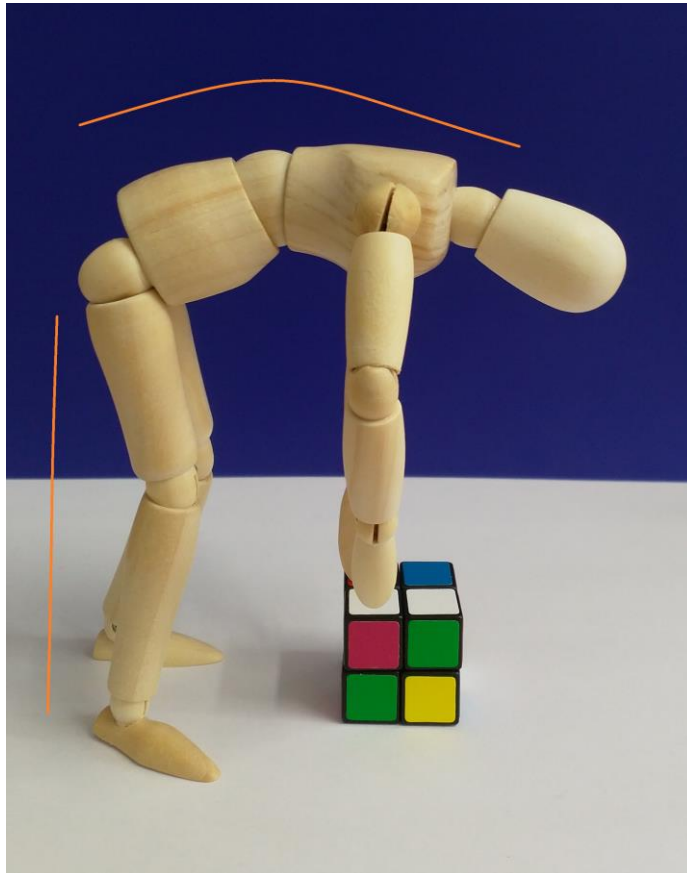

→ Movement of vertebra
→ Movement of nucleus pulposus

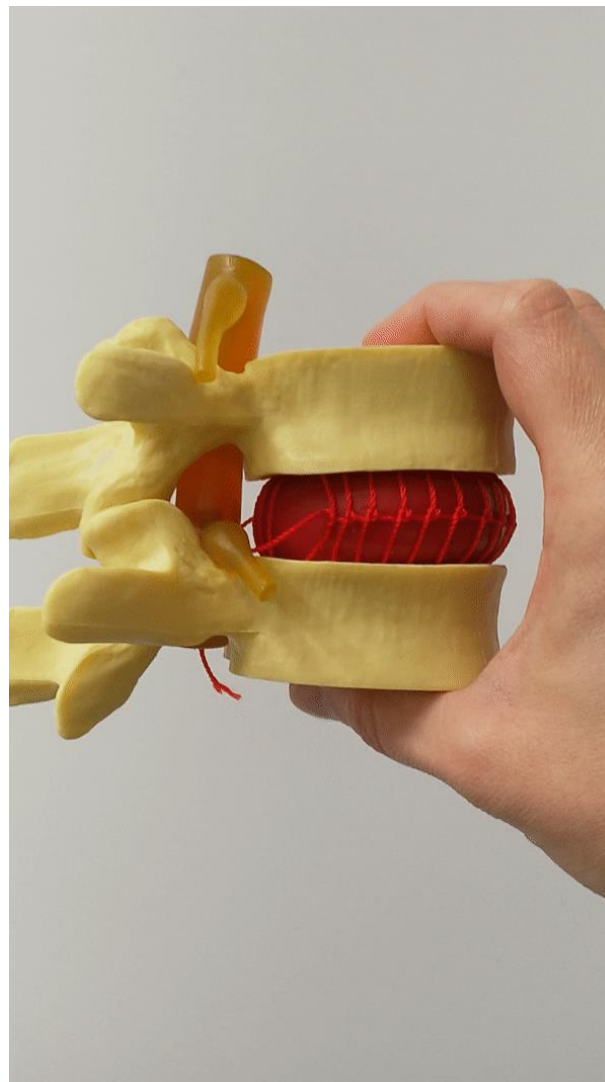
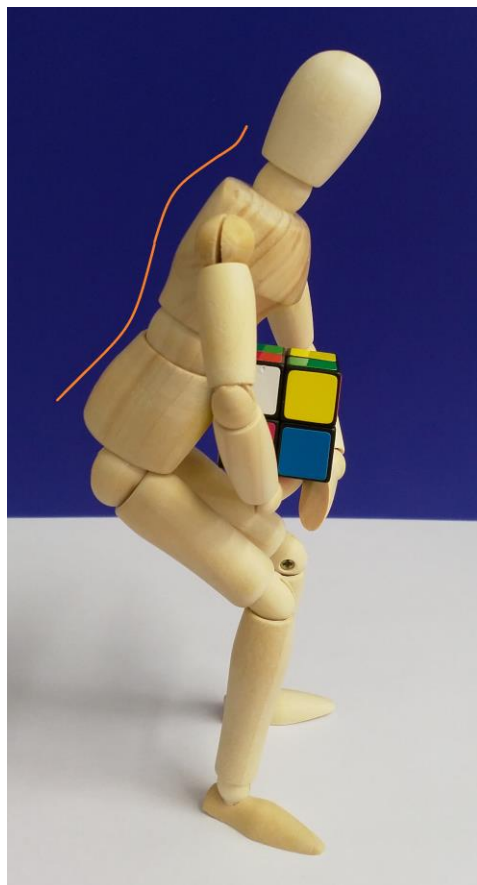
«Apaļās» muguras efekts uz starpskriemeļu disku

Nepareiza smagumu celšana ar taisnām kājām un apaļu muguru

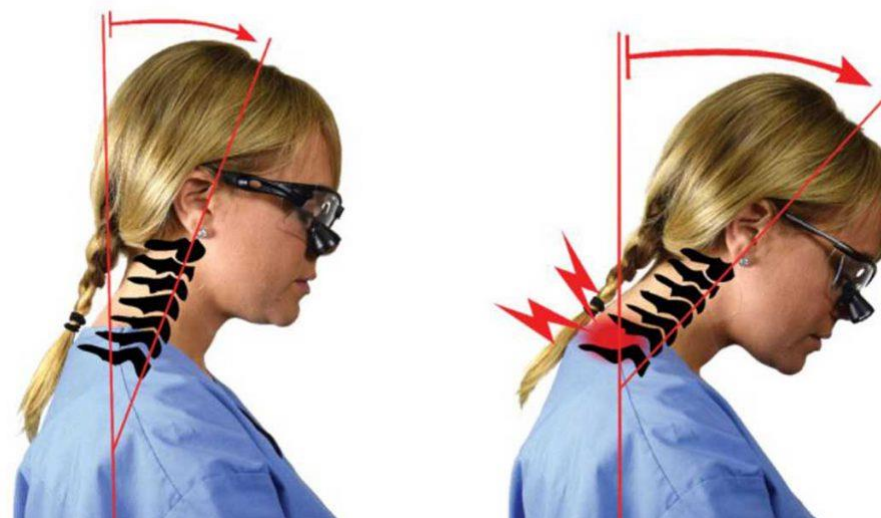
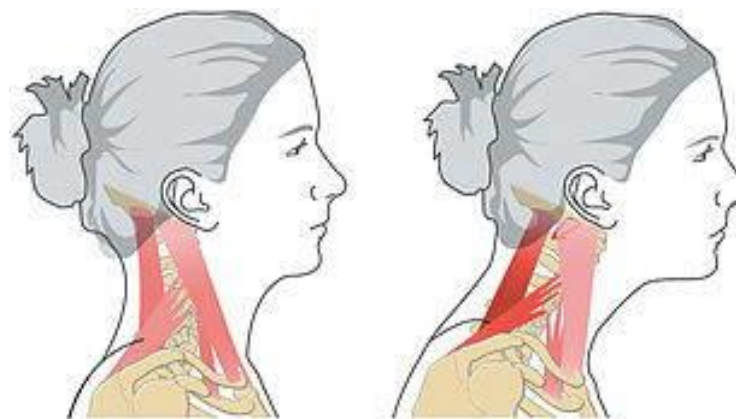
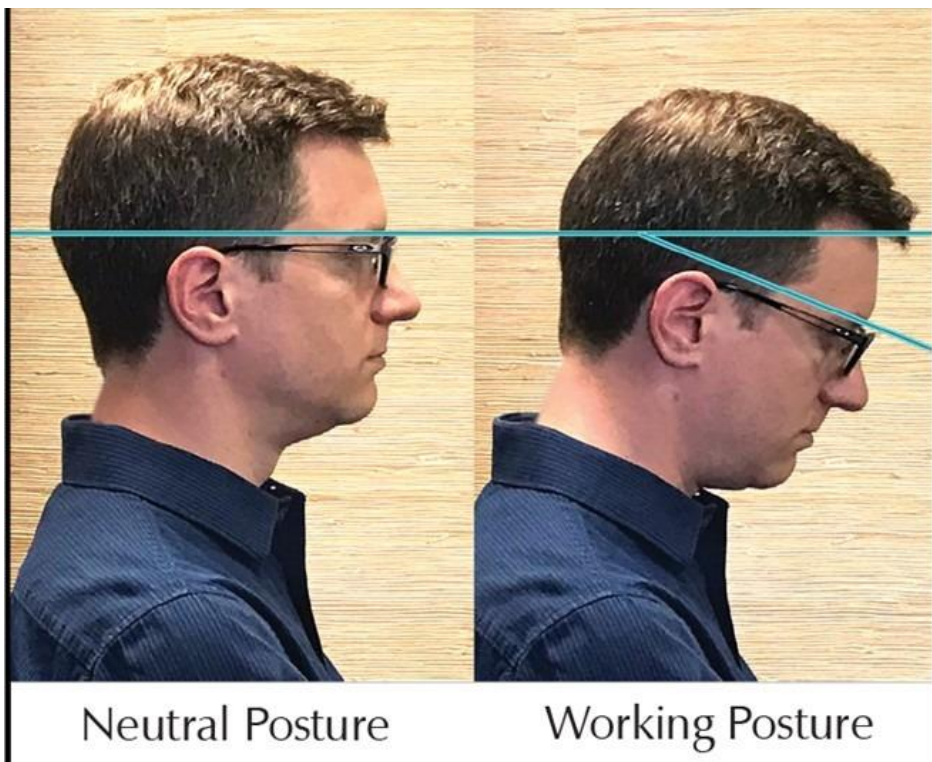
Taisnas muguras efekts uz starpskriemeļu disku

Pareiza smagumu celšana ar taisnu muguru un kāju spēku

Mugurkaula kakla daļas problēmas dēļ nepareizas darba pozas

Kāpēc pieaug muskuļu un skeleta sistēmas arodslimību skaits?

- Laba sabiedrības informētība par iespējam šo slimību reģistrēt kā arodslimību.
- MSS slimības ir ļoti sāpīgas un invalidizējošas, kādēļ cilvēki vairs nespēj strādāt.
- Ergonomiskie riski bieži vien nav pilnvērtīgi novērtēti uzņēmumos.
- Vāja darba devēju informētība par ergonomisko risku nozīmīgumu, tādēļ arī mazāka uzmanība to novēršanai.
- Darba devēju vidū bieži vien pastāv uzskats, ka ergonomika ir dārga un lētāk pieņemt darbā jaunu darbinieku saslimušā vietā.

Kāpēc pieaug muskuļu un skeleta sistēmas arodslimību skaits?

- Ieviešot darba pienākumu sadalījumu, pieaug darba vietu skaits ar vienveidīgām kustībām un monotonu darbu.
- Neskatoties uz jaunu tehnoloģiju attīstību, joprojām ir pietiekami daudz darba vietu ar fiziski smagu darbu un roku darbu.
- Ergonomisko risku novēršana nav iedomājama bez pašu darbinieku iesaistīšanās un vēlēšanās izmainīt savus ieradumus.

Vecuma piramīda (Latvija 2014. un 2060.g.):

Vecuma grupa

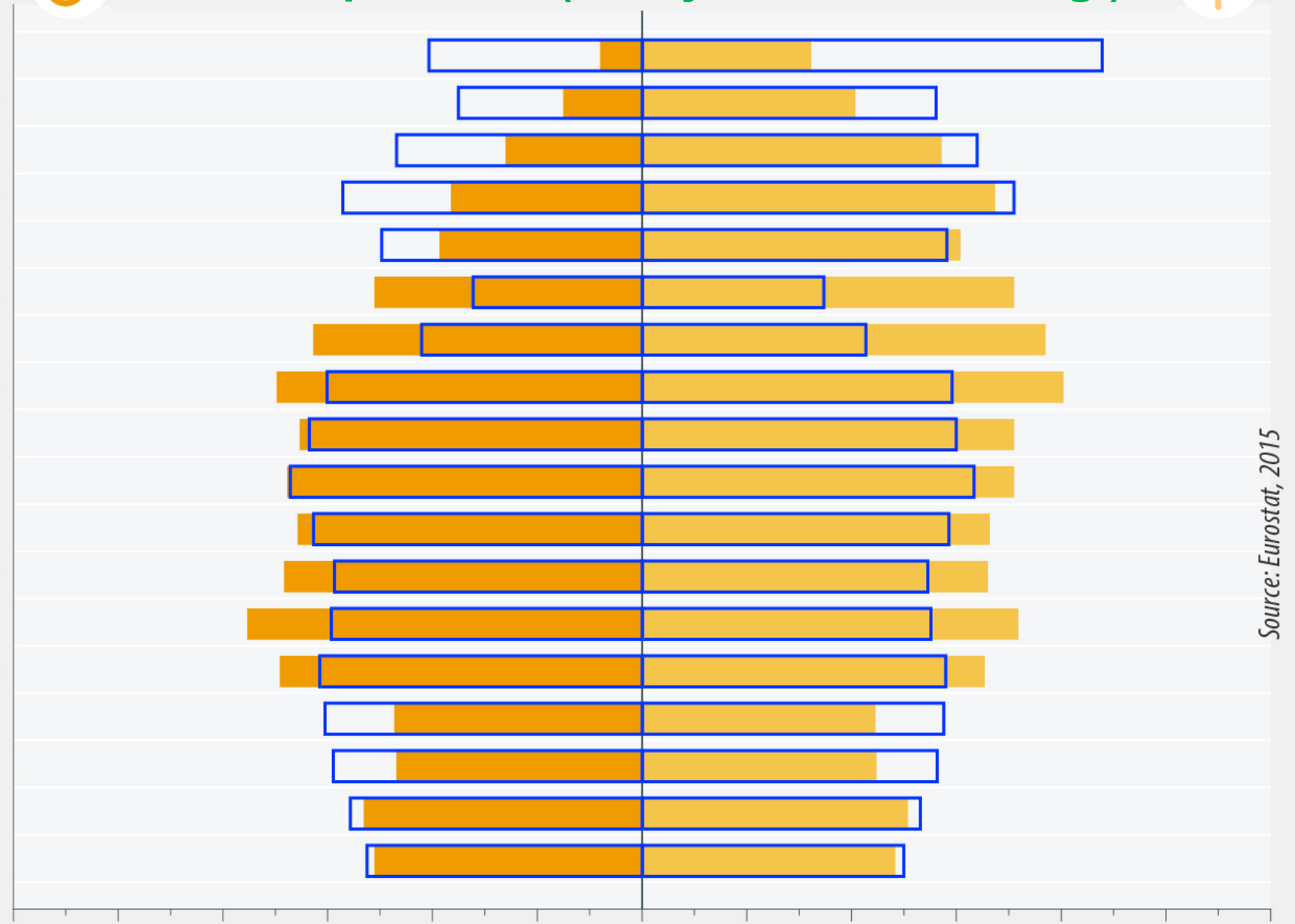
- 85 +
- 80-84
- 75-79
- 70-74
- 65-69
- 60-64
- 55-59
- 50-54
- 45-49
- 40-44
- 35-39
- 30-34
- 25-29
- 20-24
- 15-19
- 10-14
- 5-9
- <5

6 5 4 3 2 1 0 1 2 3 4 5 6

ledzīvotāju %

2014 2060

Source: Eurostat, 2015

World population

By five-year age group, m

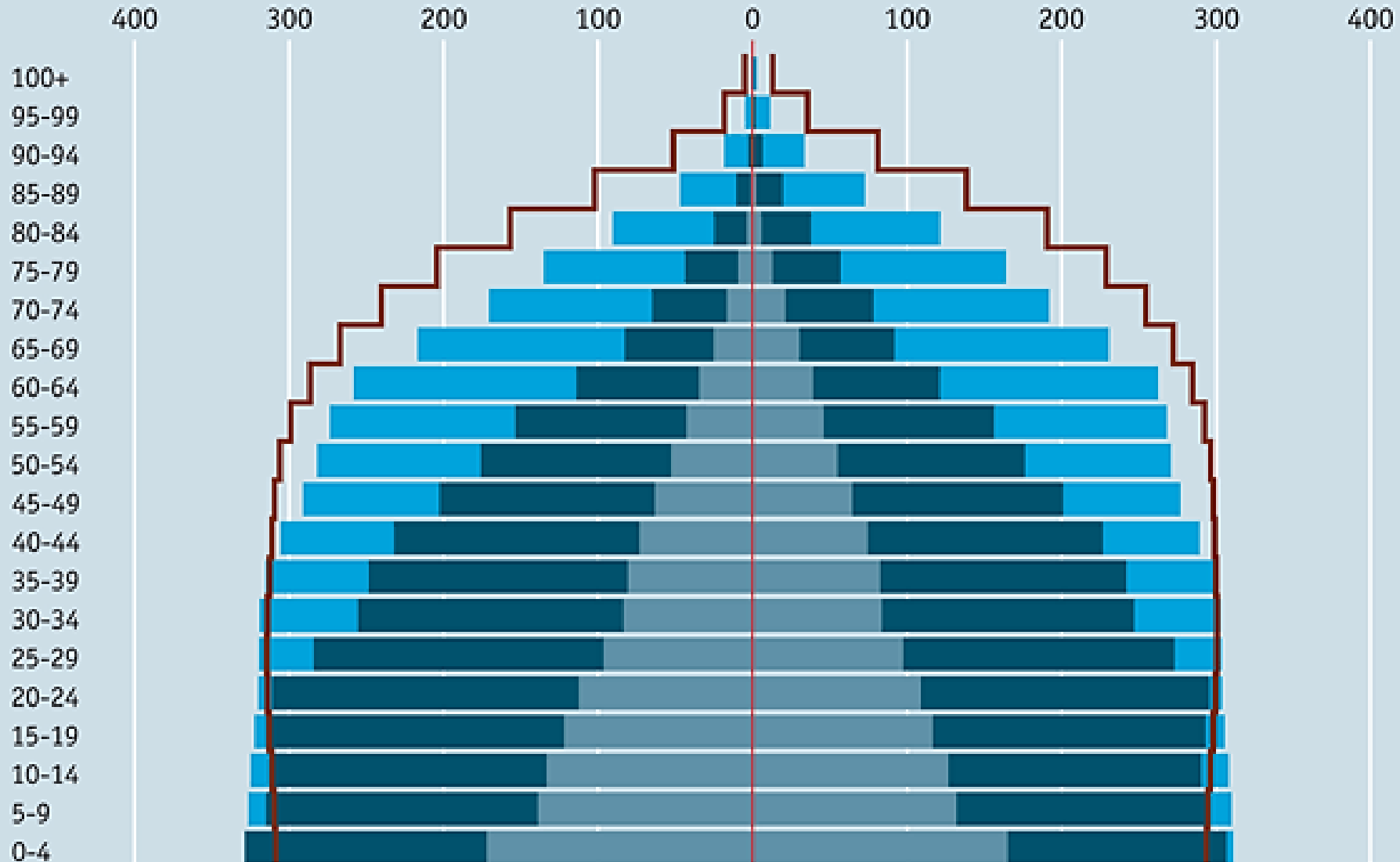
1950

2010

2050*

2100*

Male ◀ ▶ Female

Source: UN

*Projection

Kategorija	Joma	Izmaksu noteikšana
Tiešās izmaksas		
Veselības aprūpes izmaksas		
Ambulatorās izmaksas	Vizītes pie ārsta (primārās aprūpes un speciālistiem)	Slimnīcas vai apdrošinātāja dati par vizītēm
	Ambulatorā ārstēšana	
	Neatliekamā palīdzība	
	Rehabilitācija (fizioterapija, arodārsts, sociālais darbinieks)	
	Zāles (recepšu un bezrecepšu)	Aptiekas dati
	Diagnostika (terapeitiskās procedūras un analīzes)	Radioloģiskie izmeklējumi un laboratorijas analīzes
	Medicīniskās palīgierīces	Iekārtu iegāde
Stacionāra izmaksas	Uzturēšanās slimnīcā ar akūtu diagnozi (bez ķirurģiskas iejaukšanās)	Slimnīcas vai apdrošinātāja dati par uzņemšanu, uzturēšanās laiku, terapiju
	Uzturēšanās slimnīcā ar akūtu diagnozi (ar ķirurģisku iejaukšanos)	
	Uzturēšanās slimnīcā bez akūtas diagnozes	Rehabilitācijas pasākumi Sociālās aprūpes centra veiktie pasākumi
Personīgās izmaksas	Transports	Transportēšanas attālumš, biežums, veids
	Pacienta laiks	Laiks, kas pavadīts, saņemot veselības aprūpi
	Aprūpes sniedzēja laiks	Laiks, kas pavadīts, sniedzot veselības aprūpi
Citas ar slimību saistītās izmaksas	Veselības aprūpe mājās	Veselības aprūpes pasākumi mājās
	Vides adaptācija	Dzīves vietas, darba vietas un transporta līdzekļa adaptācija
	Medicīniskās palīgierīces (bezrecepšu)	Medicīnisko palīgierīču iegāde
	Alternatīvā terapija	Terapeita veiktie pasākumi
Netiešās izmaksas		
Dzīves apstākļu maiņa	Sociālās aprūpes centri vai pansionāti	Sociālās aprūpes centru vai pansionātu veiktie pasākumi
	Mājas aprūpe	Formāli un neformāli mājas aprūpes pasākumi
Darba ražīguma izmaksas	Darba ražīgums	Darba nespējas atvaļinājums, zaudētā alga, arodslimības pabalsts, no darba aizgājušo cilvēku skaits, veselības traucējumi, kas ierobežo spēju normāli veikt ikdienas sadzīves funkcijas, darba ražīguma samazināšanās
Papildus izdevumi	Papildus izdevumi par transportu un pārtiku	Pārskats
Nemateriālās izmaksas		
 RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE	Pacienta dzīves kvalitātes pazemināšanās, problēmas ģimenē, ietekme uz karjeras izaugsmi	Grūti nosakāms

Svarīgākie darba vides ergonomiskie riski
veselības aprūpes nozarē,
to novērtēšana un novēršanas
pamatprincipi, uzlabojumu iespējas

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

Nozīmīgākās arodveselības problēmas veselības un sociālajā aprūpē

- Muskuloskeletālās slimības (kakla, plecu, roku, plaukstu un muguras lejas daļas sāpes) ♀>♂
- Stress un izdegšanas sindroms
- Alerģijas
- Infekcijas
- Traumas ar asiem priekšmetiem u.c. traumas darbā (NMPD ceļu satiksmes negadījumi, vardarbība utt.)

Svarīgākie ergonomiskie darba vides riski veselības un sociālajā aprūpē

- Smagu pacientu celšana, pārvietošana, pagriešana
- Darbs piespiedu pozās (piemēram, darbs sēdus ar dominējošu noliekšanos, ķermeņa asimetriju, plecu sasprindzinājumu, saliecoties, precīzu kustību izdarīšanas nepieciešamība u. c.)
- Roku un plecu joslas ilgstošs sasprindzinājums
- Vienveidīgas, atkārtotas kustības, kas veiktas ātrā tempā (piemēram, zobu higiēnistiem, ķirurgiem u. c.)
- Bieža noliekšanās
- Muguras pārslodze

Ergonomiskie riski veselības un sociālajā aprūpē

- Viennozīmīgi viena no lielākajām problēmām!!!
- Atspoguļojās arī slimību un sūdzību statistikā...
- Daļa tomēr novēršama vai to sekas iespējams mazināt!
- Viens no būtiskiem iemesliem - darbinieku nepietiekamība
→ **PĀRSLODZE!!!**

- Ergonomika ir multidisciplināra zinātnes nozare, kuras uzdevums ir **darba procesa un vides pielāgošana cilvēkam**, viņa fizioloģiskajām un psiholoģiskajām spējām, lai padarītu darbu vieglāku, veselīgāku, drošāku un efektīvāku

People come in different shapes and sizes.

MacLeod, Dan. The Rules of Work: A Practical Engineering Guide to Ergonomics, 2nd ed.

Cilvēki nāk dažādās formās un izmēros.

Ergonomisko uzlabojumu spirāle

Kā darbiniekam saprast, ka ir problēmas ar ergonomisku darba vietā?

- Sāpes ķermenī darba dienas beigās vai pēc darba
- Pārmērīgs nogurums pēc darba
- Paskatīties uz darbu no malas (nofotografēt vai nofilmēt darbinieku darba laikā) un analizēt darba pozas un procesu

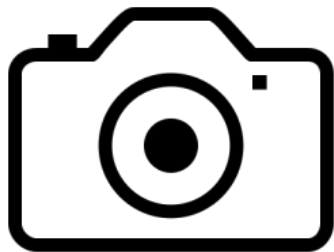

TABLE 1. Risk Assessment Checklist for Oral Health Professionals

While providing treatment:

1. Are your head and neck straight and in neutral position?	☐ Yes	☐ No
2. Are your head, neck, and trunk facing forward (no twisting)?	☐ Yes	☐ No
3. Are your shoulders and upper arms in line with torso?	☐ Yes	☐ No
4. Are your upper arms and elbows close to the body?	☐ Yes	☐ No
5. Are your wrists and hands straight and not bent up/down?	☐ Yes	☐ No
6. Are your hips slightly higher than knees?	☐ Yes	☐ No
7. Are your feet resting flat on the floor?	☐ Yes	☐ No
8. Is your chair adjustable (changes height, inclination)?	☐ Yes	☐ No
9. Does your chair have a base with wheels?	☐ Yes	☐ No
10. Does the backrest of your chair provide support for lower back?	☐ Yes	☐ No
11. Do your thighs have enough clearance space between top of thighs and patient chair?	☐ Yes	☐ No
12. Are you frequently changing clock positions?	☐ Yes	☐ No

If you answered "no" to any of these questions, then a work-site intervention is warranted.

Ergonomic Checkpoints in Health Care Work

Prepared by the Human Ergology Society
In collaboration with the International Ergonomics Association

<https://iea.cc/wp-content/uploads/2014/10/Ergonomic-Checkpoints-in-Health-Care-Work.pdf>

IEA Press
ISBN 978-0-9976041-1-5
June, 2017

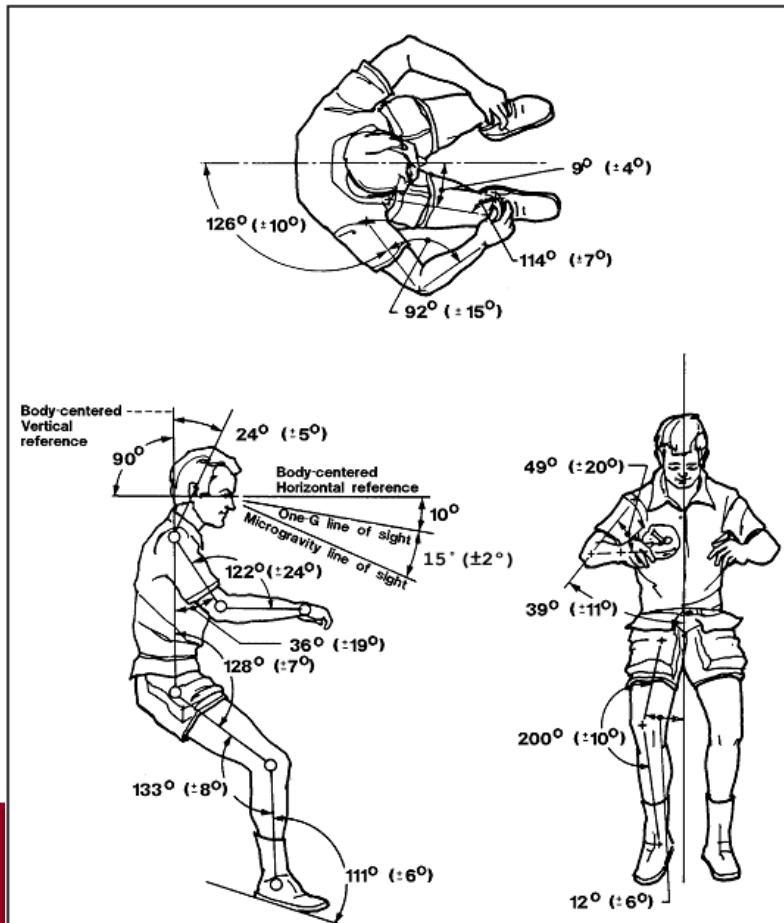
10 ergonomikas likumi

1. Strādā neitrālajās pozās
2. Samazini lieko piepūli/spēku
3. Izvietoj visu tā, lai būtu viegli sasniegt
4. Strādā uz atbilstoša augstuma virsmām
5. Samazini liekas kustības
6. Samazini nogurumu un statisko slodzi
7. Samazini spiediena punktus
8. Nodrošini brīvu vietu kustībām
9. Kusties, vingro un pastiepies
10. Uzturi komfortablu vidi

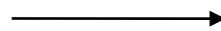

Neitrāla ķermeņa pozīcija

- Tāda ķermeņa poza, kura prasa vismazāko muskuļu spēka pielietojumu tās noturēšanai un izraisa vismazāko ķermeņa struktūru noslogojumu.
- Neitrāla pozīcija parasti ir aptuveni katras locītavas pilna kustību apjoma viduspunktā.

Anatomiski

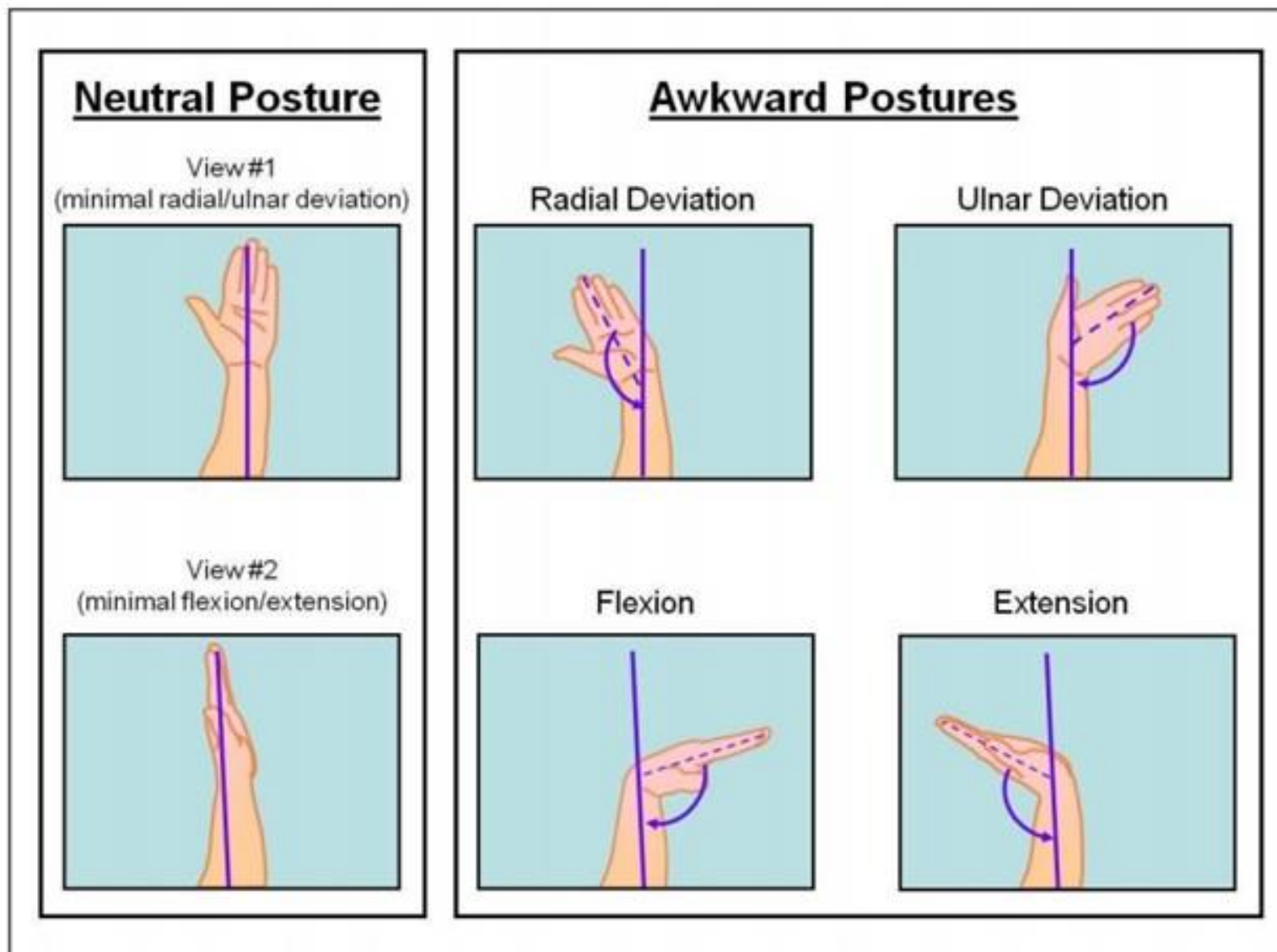

Bez gravitācijas ietekmes

Plaukstu kustību ergonomika

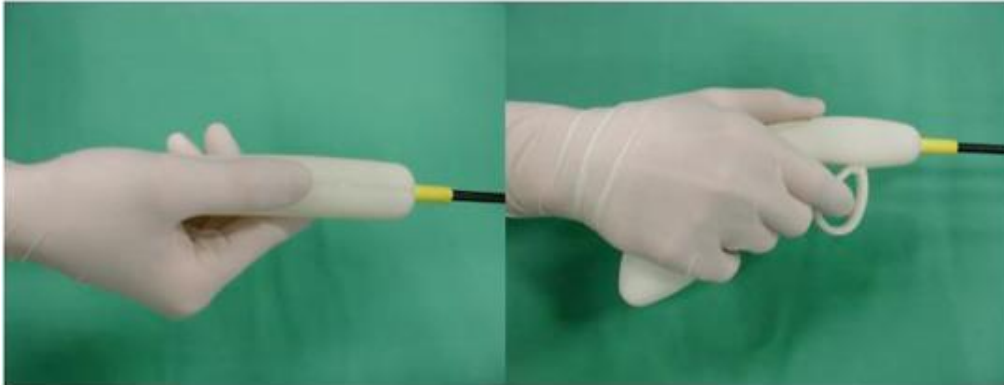
Plaukstu pozīcija manipulāciju laikā

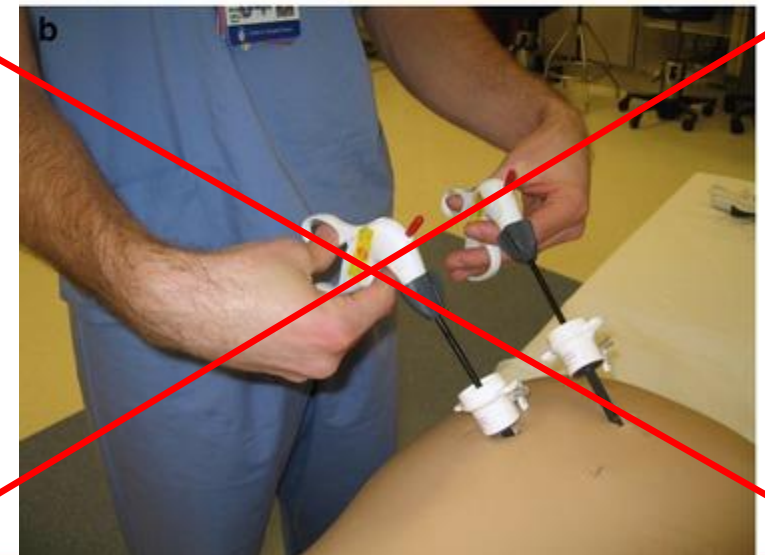

Instrumentu ergonomisks satvēriens

New design grip

Conventional instrument grip

Plaukstu ergonomika zobārstniecībā

Plaukstu turēšana
piespiedu pozā

Stingrs tvēriens,
2.pirksta distāla
locītava
hiperekstenzijā

Strādājot, jātur
plaukstu neitrālā
pozīcijā, cik
iespējams

Strādājot, jāizmanto
relaksēts satvēriens.
2.pirksta distāla
locītava viegli saliekta

Ergonomika laboratorijas darbā

Ergonomiski

Neergonomiski

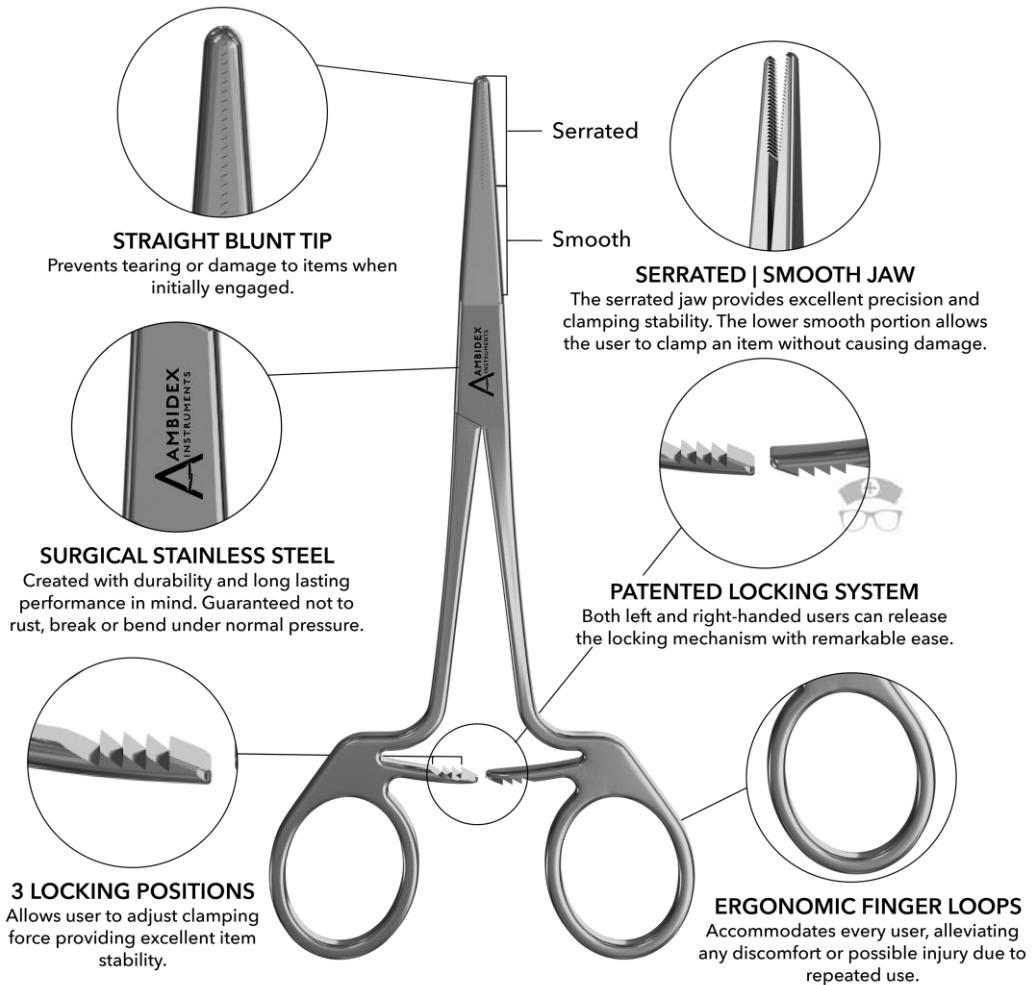

Ergonomika laboratorijas darbā

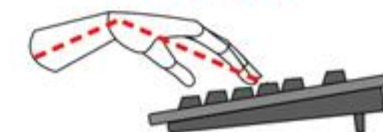
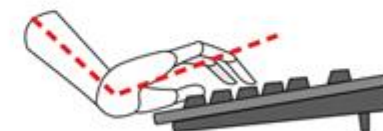
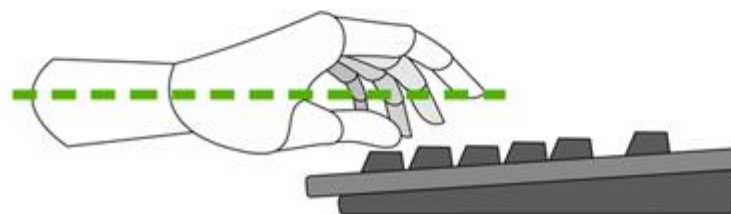
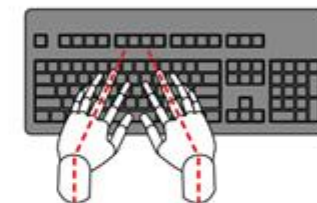
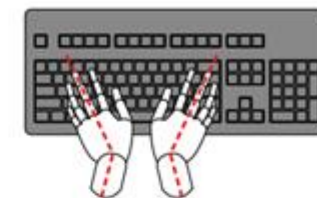
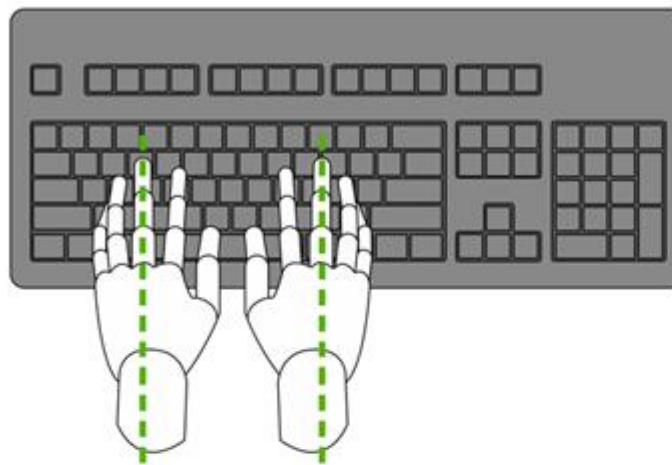
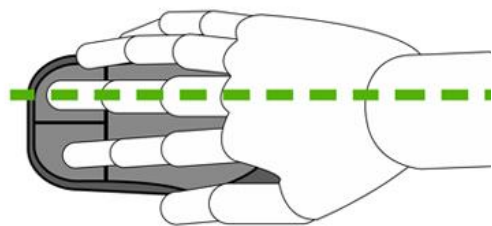
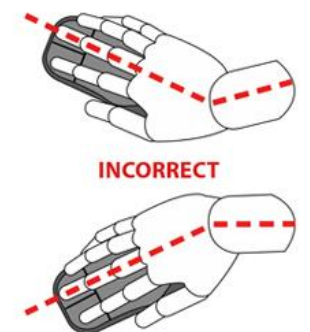
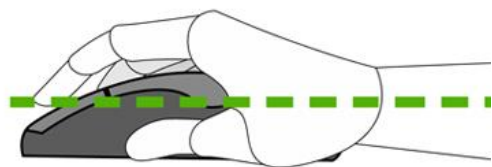
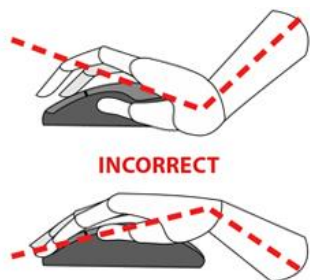

Labroču un kreiju instrumenti

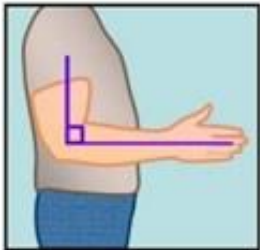
Plaukstu pozīcija

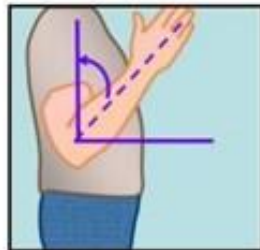
Elkoņa un pleca kustību ergonomika

Neutral Posture

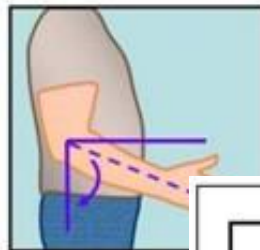

Awkward Postures

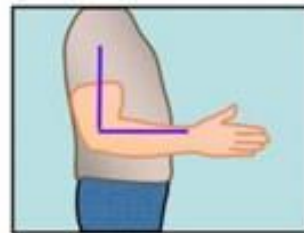
Elbow Flexion

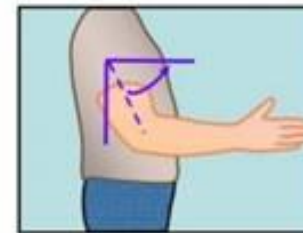
Elbow Extension

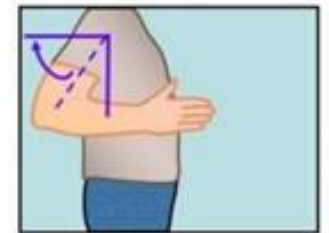
Neutral Posture

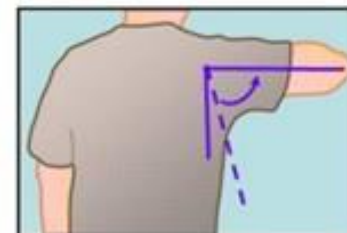
Shoulder Flexion

Shoulder Extension

Shoulder Abduction

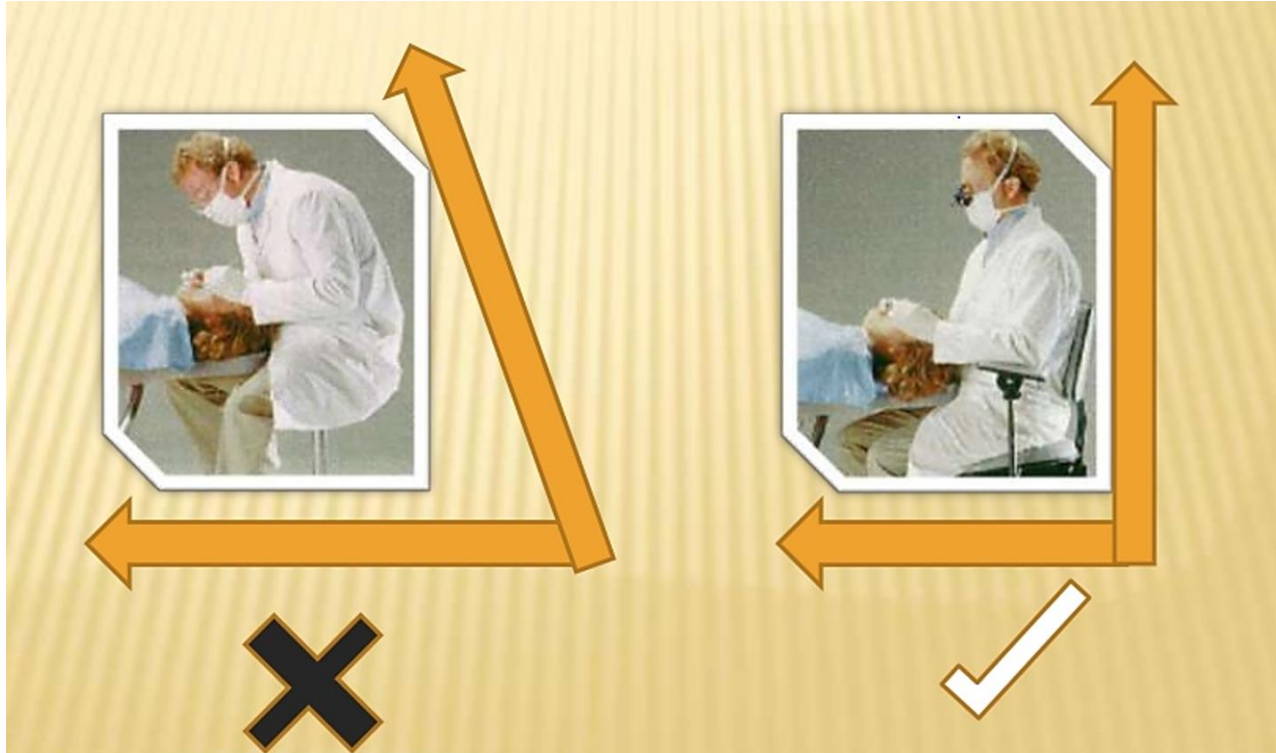

Shoulder Abduction & Extension

<http://www.cdc.gov/niosh/mining/UserFiles/works/pdfs/2011-191.pdf>

Svarīgi ir atbalstīt elkoņus

Elkoņa balstu piemēri

Risinājumi ultrasonogrāfistiem

Risinājumi ultrasonogrāfistiem

Eksoskeleti roku atbalstam

Plecu kustību ergonomika

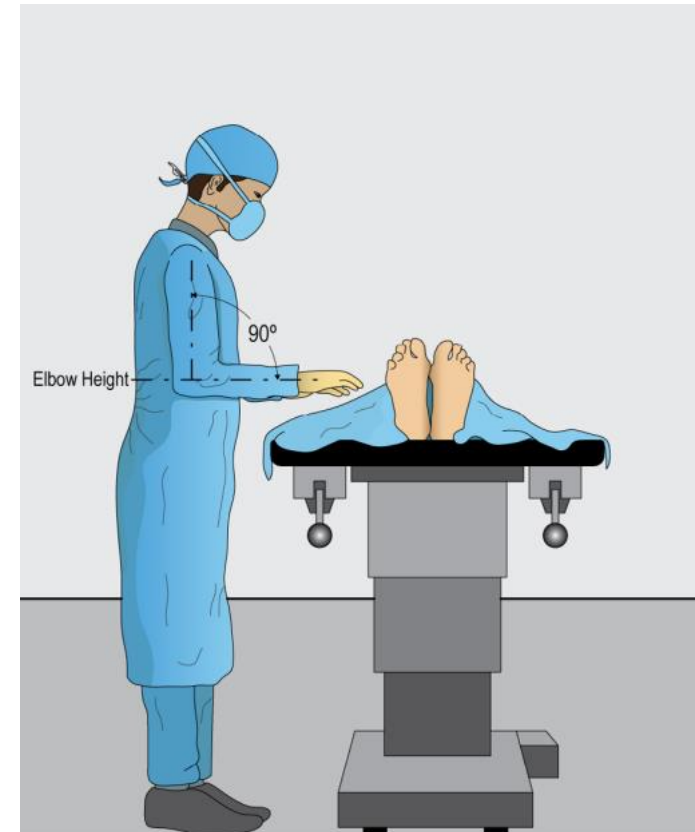
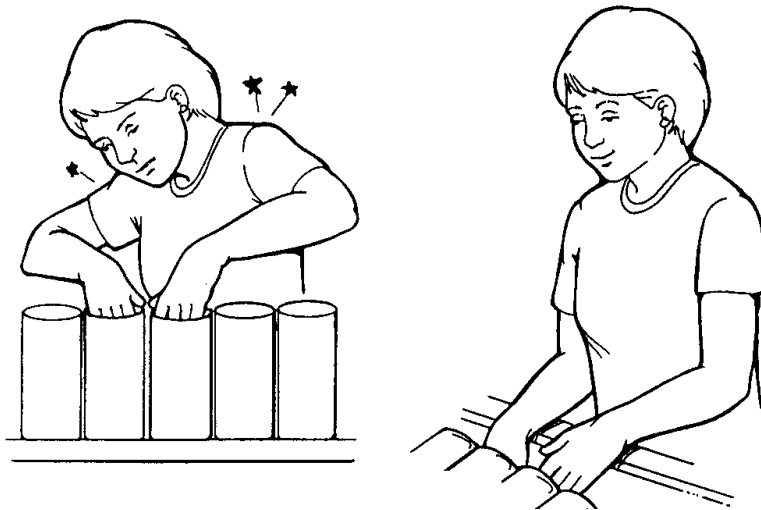
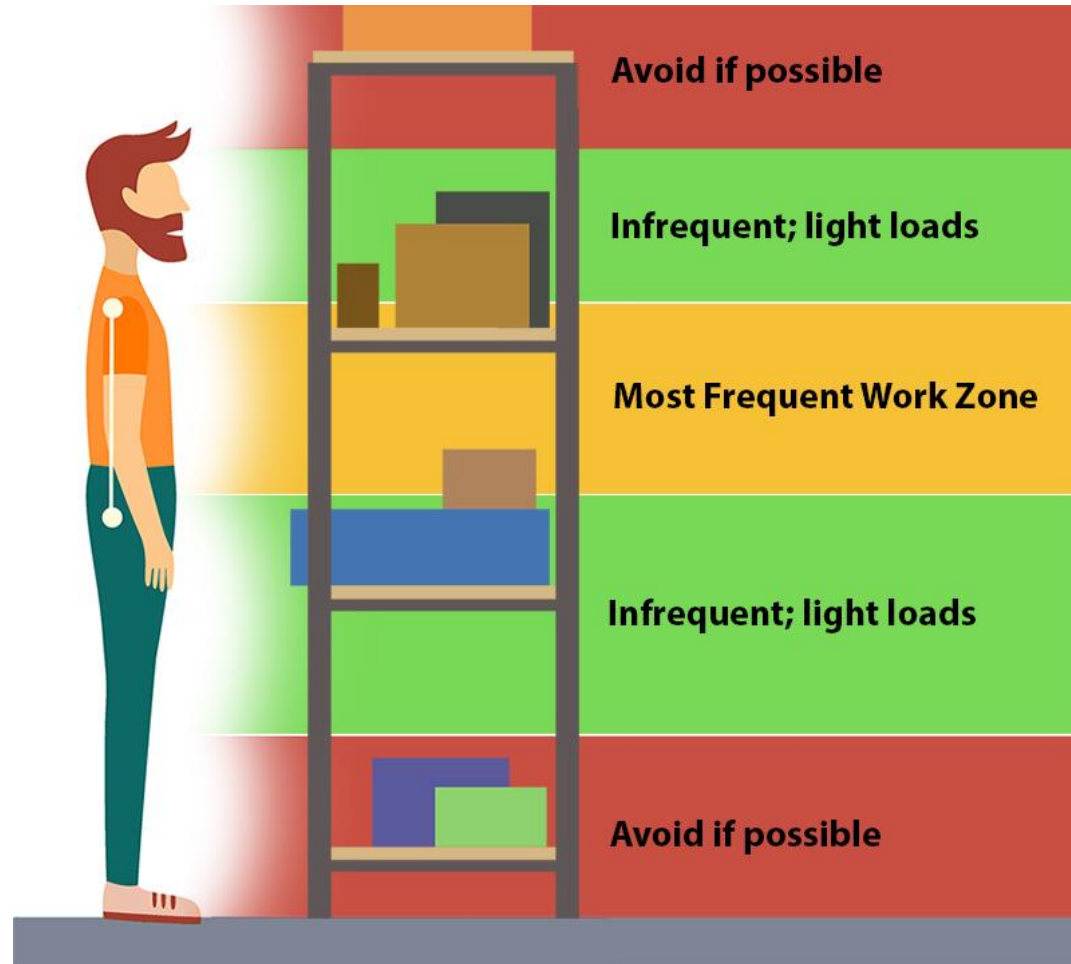
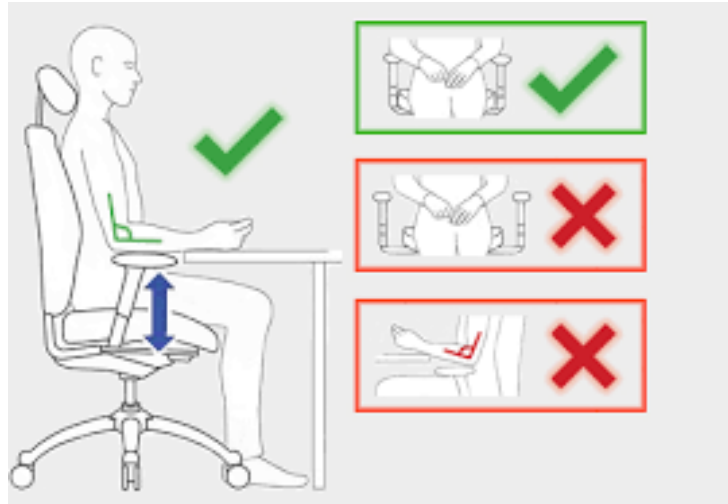

Table height for open surgery

Plecu kustību ergonomika

Darba virsmu augstuma pielāgošana

Rokas novietojums, strādājot pie datora

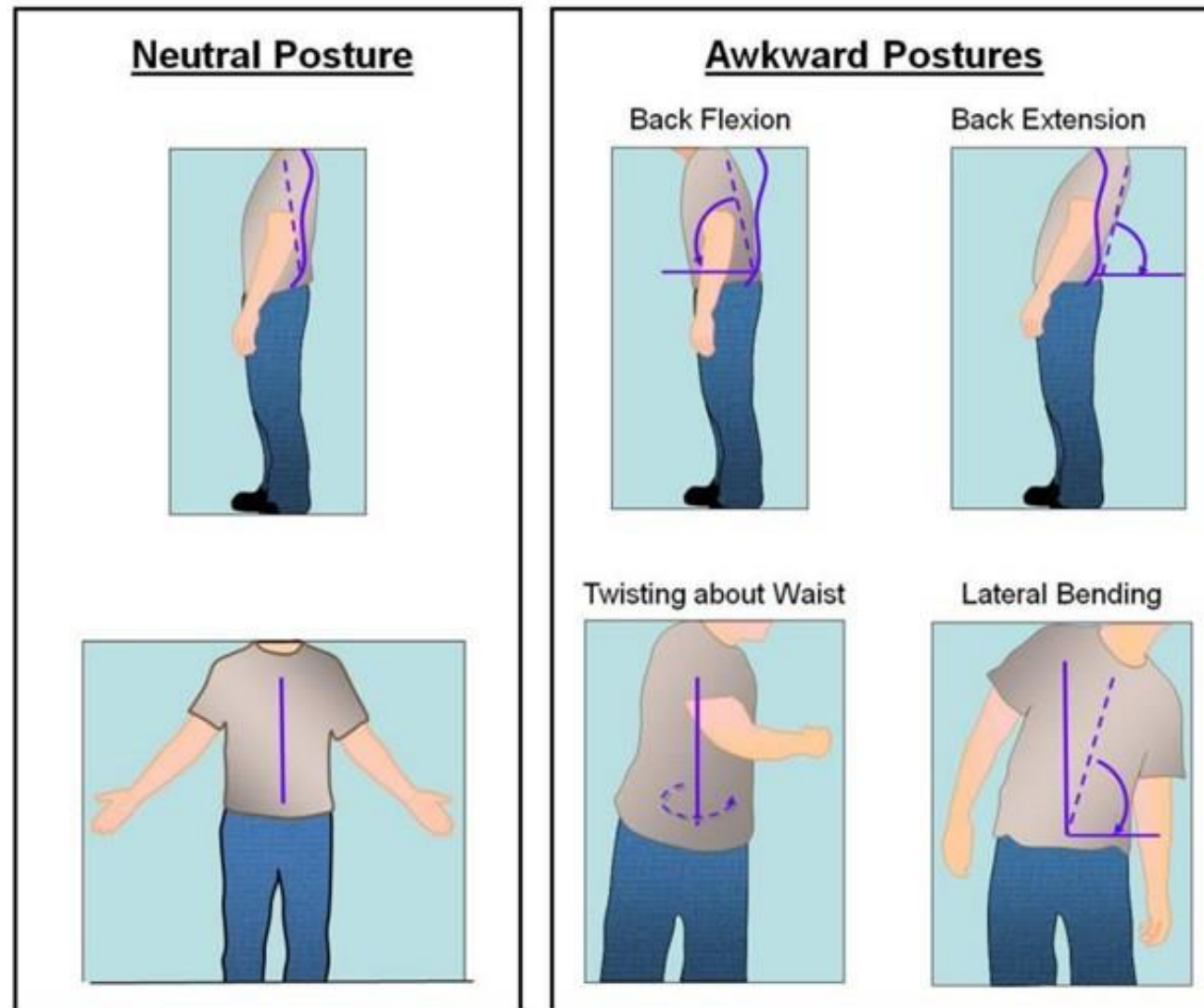
"Rare" Zone
26+ inches (~65+ cm.)

"Occasional" Zone
10-20 inches (~25-50 cm.)

"Usual" Zone
up to 10 inches (~25 cm.)

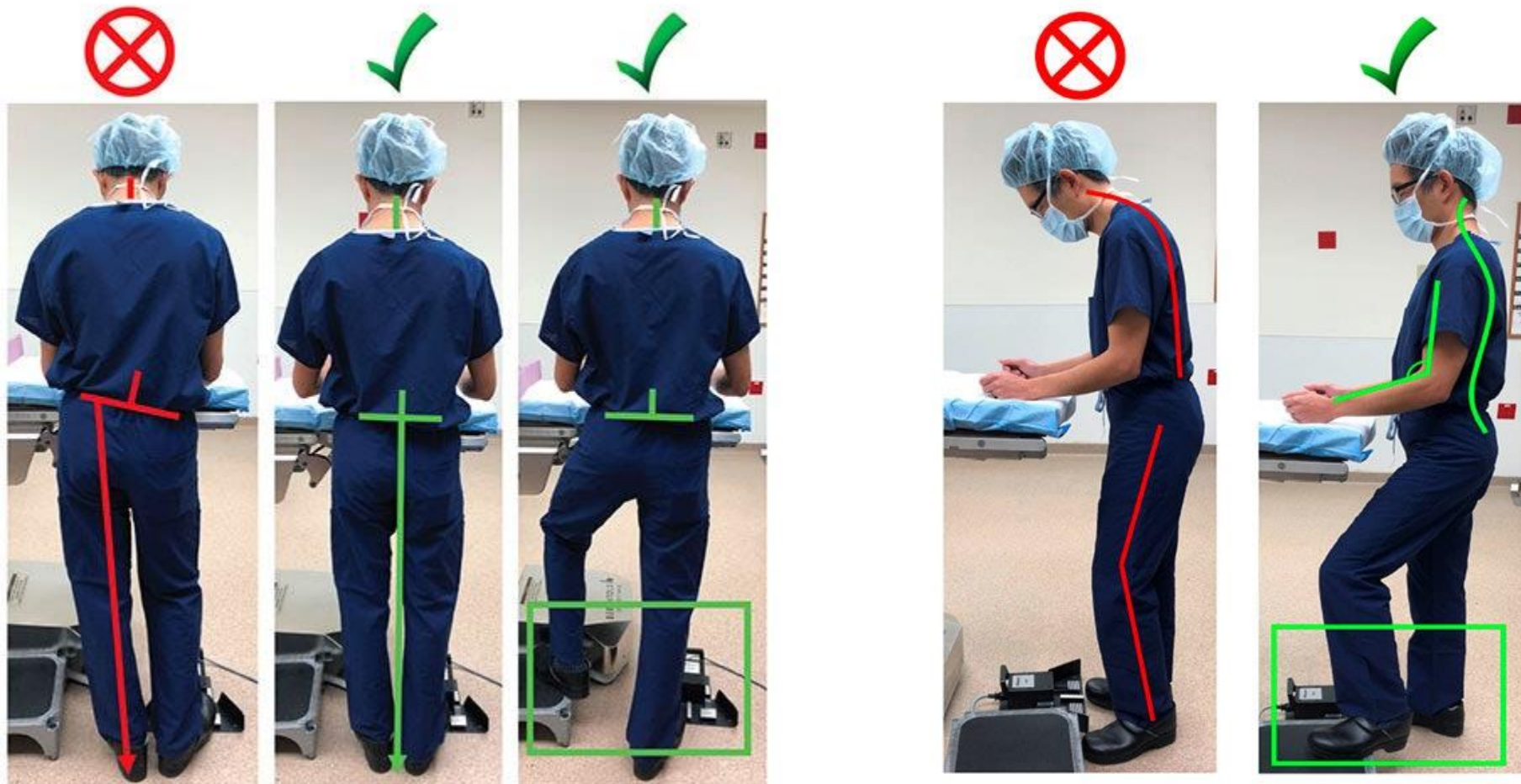

Mugurkaula kustību ergonomika

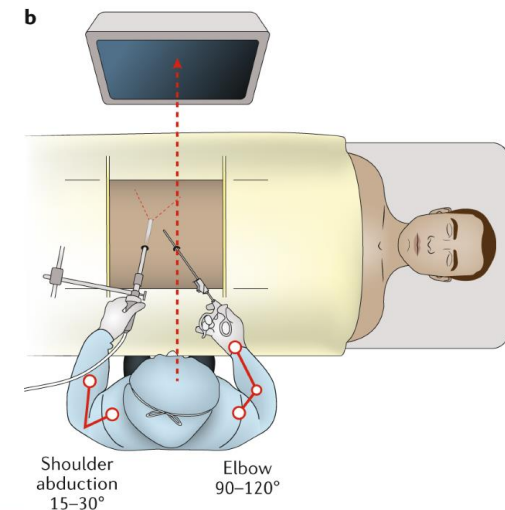
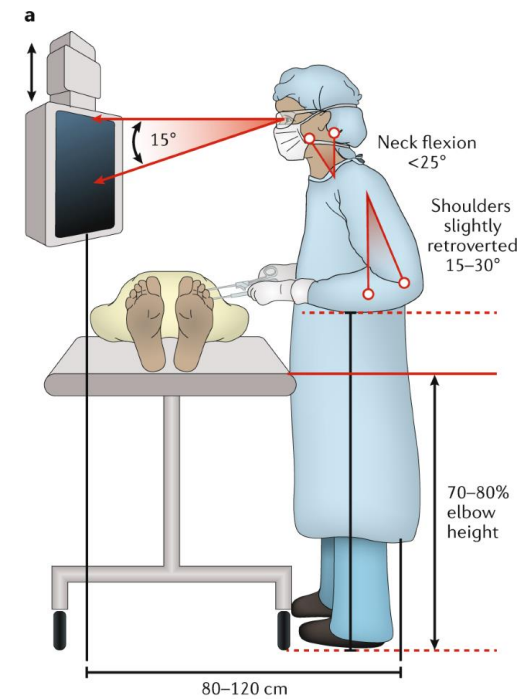
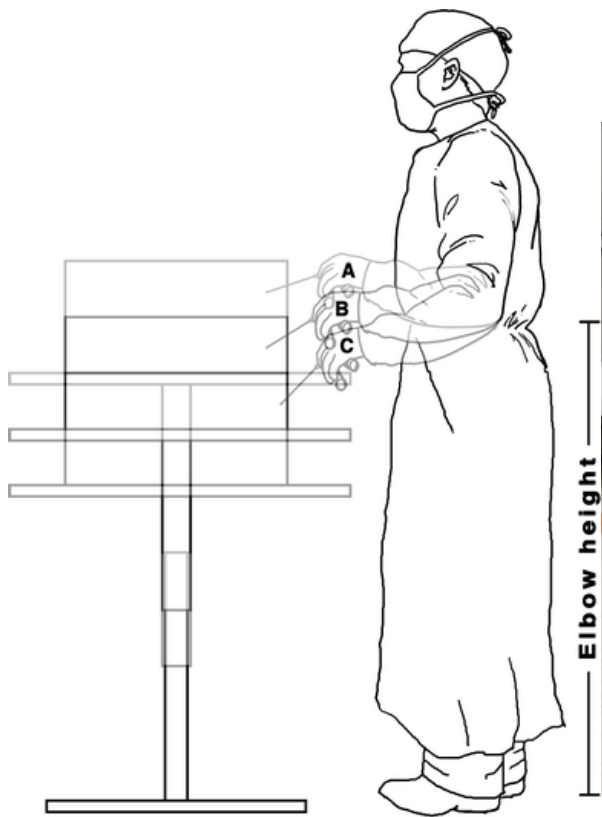

Neitrālā darba poza un simetriskums

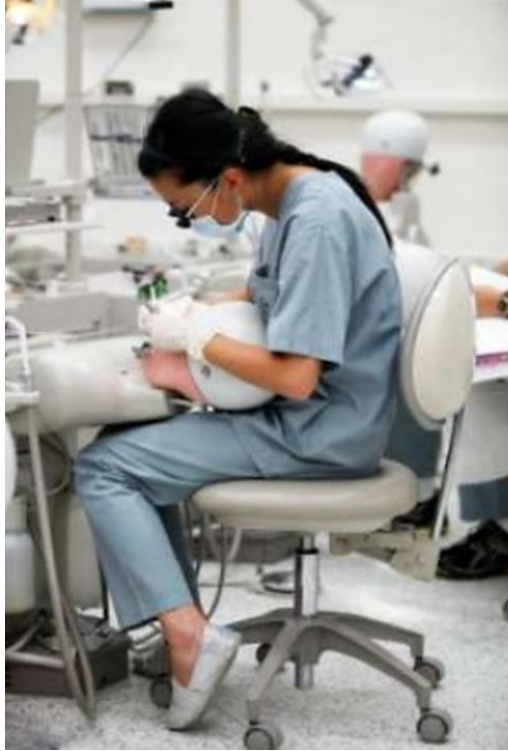
Galda augstuma pielāgošana

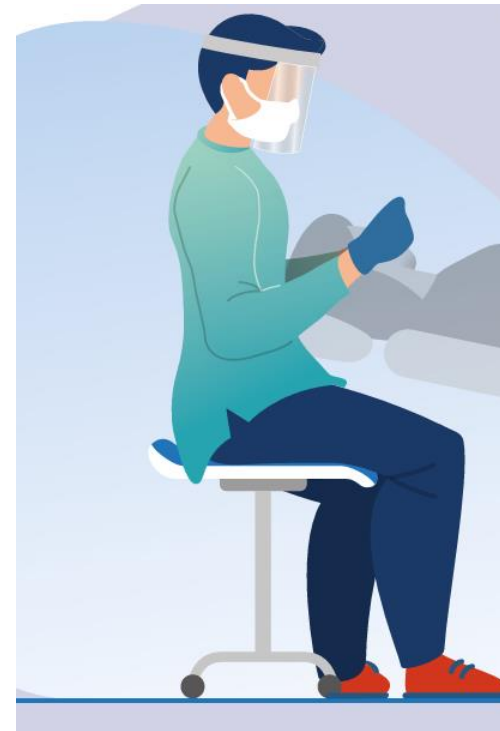
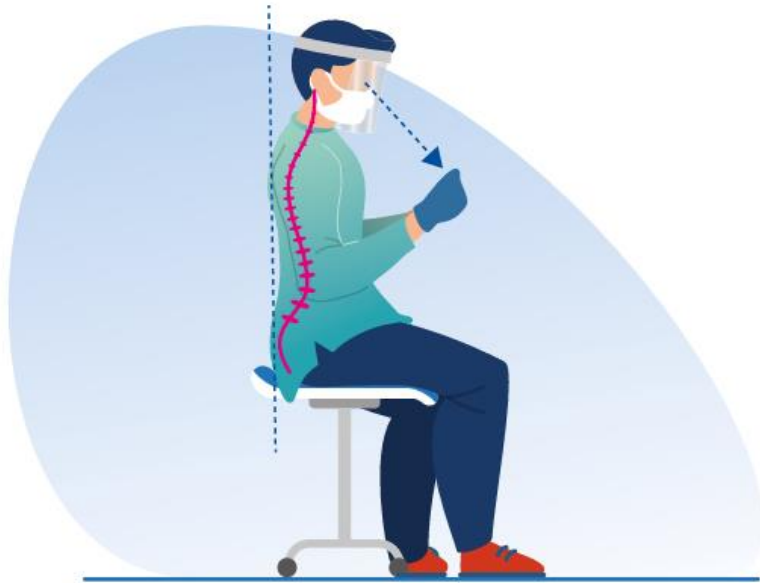

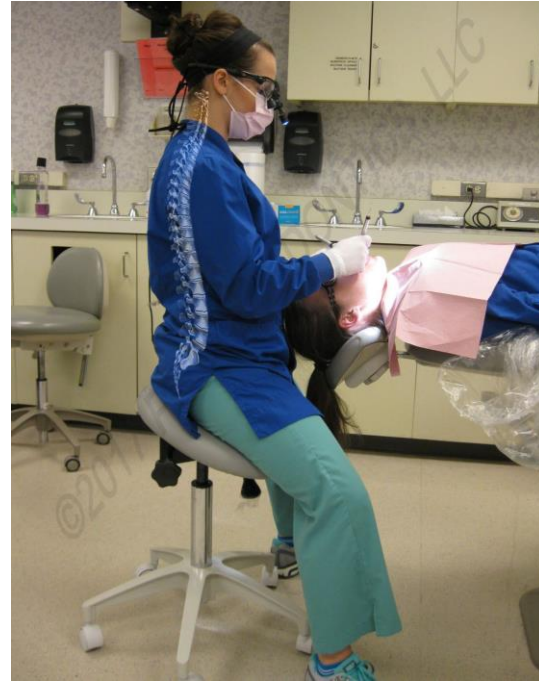
Piespiedu pozas zobārstniecībā

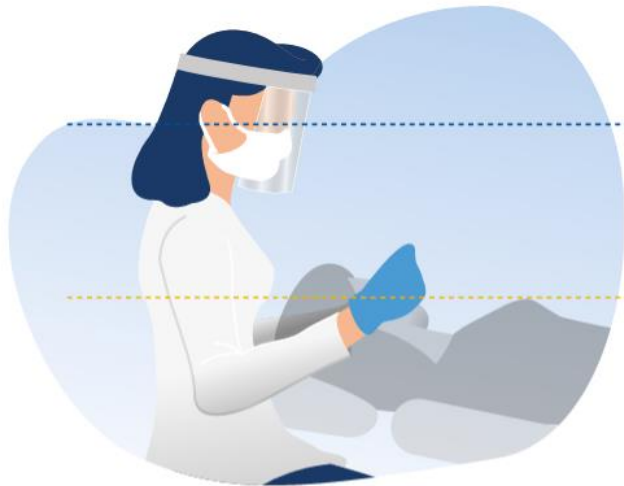
Mugurkaula neitrāla poza, veicot manipulācijas

Vizualizācija un optika

Naked eye

With loupe

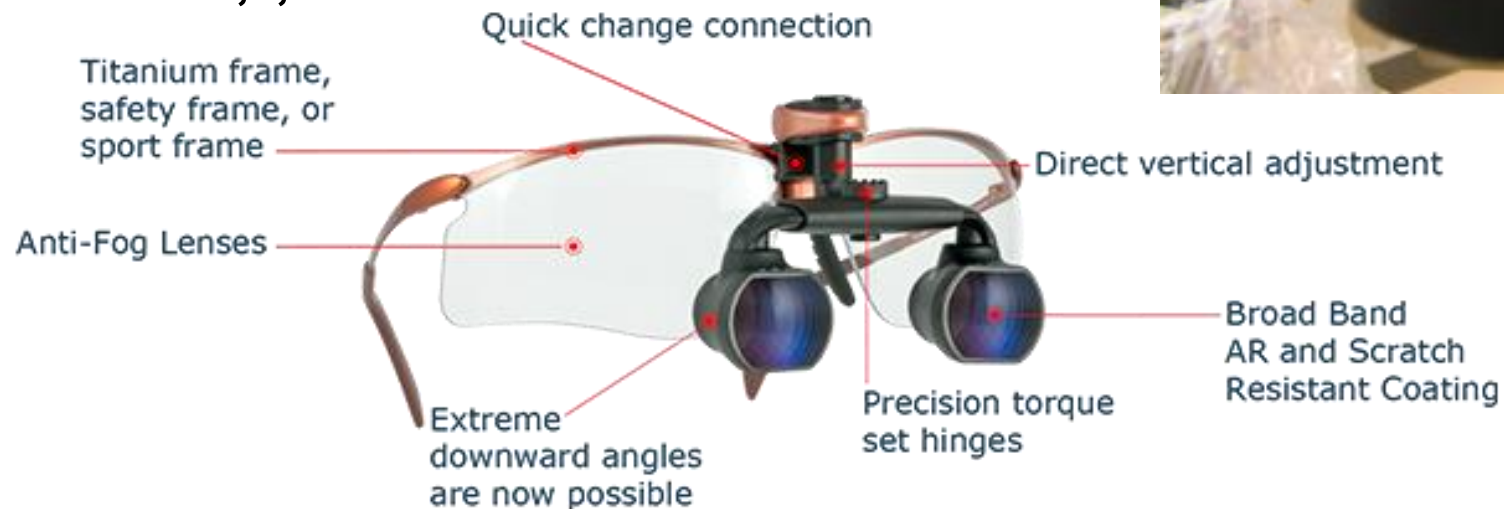

With microscope

Regulēšana augstumā

- Tiek uzskatīta par vienu no būtiskākajiem nosacījumiem pareizai regulēšanai
- Tās trūkums ietekmē (samazina) noliekšanās leņķi

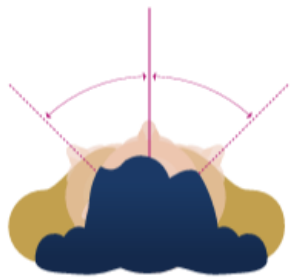

Novirzes leņķis

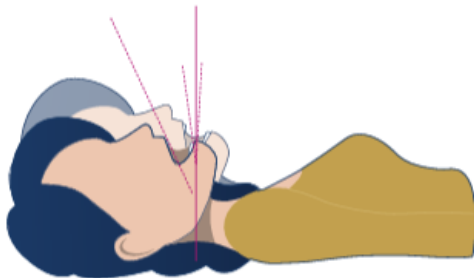

- TTL lēcām tipiski ap 20 grādiem
- Labām Flip-up lēcām 40-50 grādiem

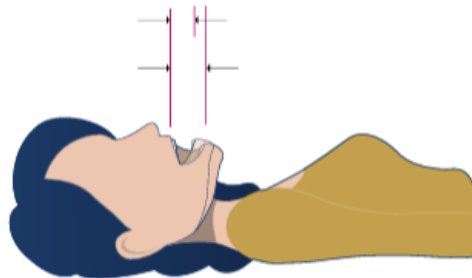
Vizualizācijas uzlabošana - pozicionēšana

Rotating the patients head left and right

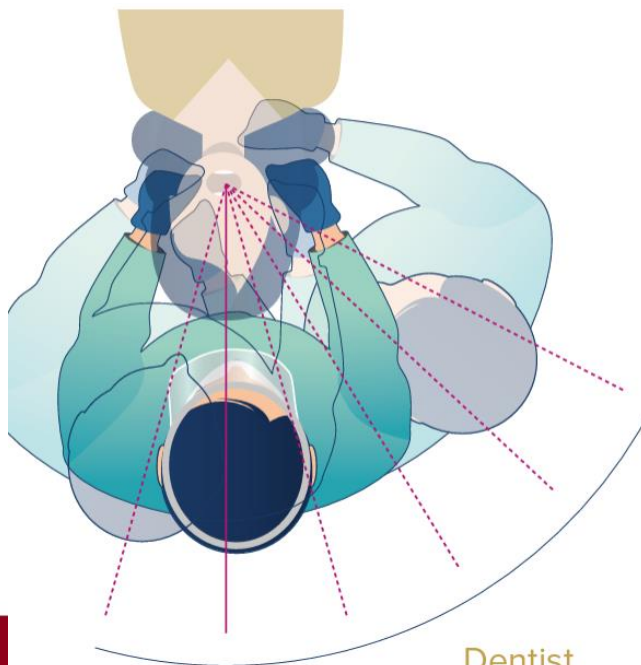
Change the angle of the maxillary occlusal plane

Mouth opening width adjustment

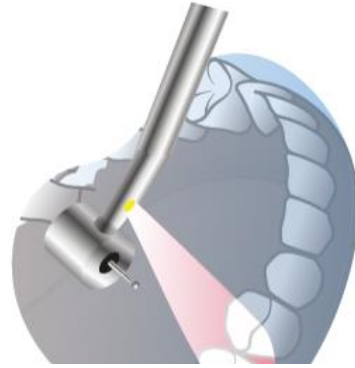

Height adjustment of the oral cavity

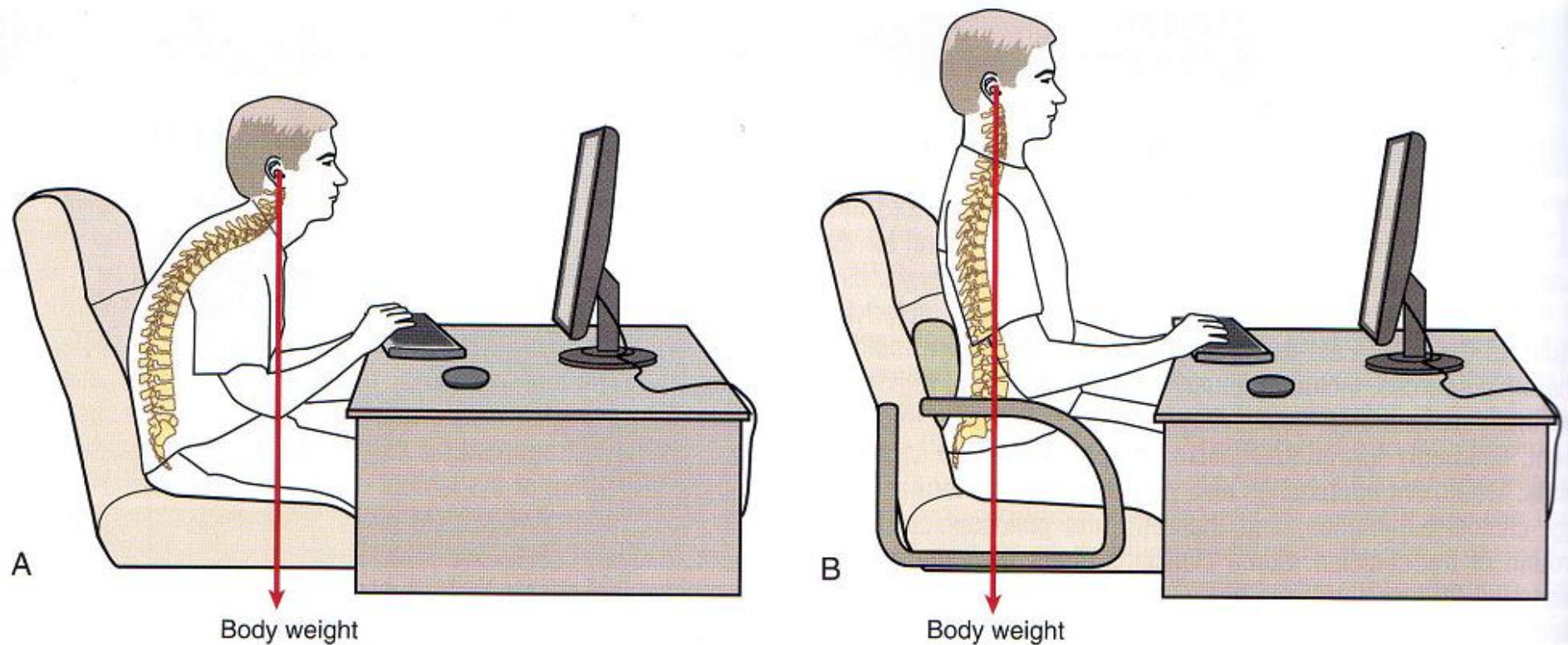
Dentist position

Vizualizācijas uzlabošana - apgaismojums

Darbs ar stacionāru datoru

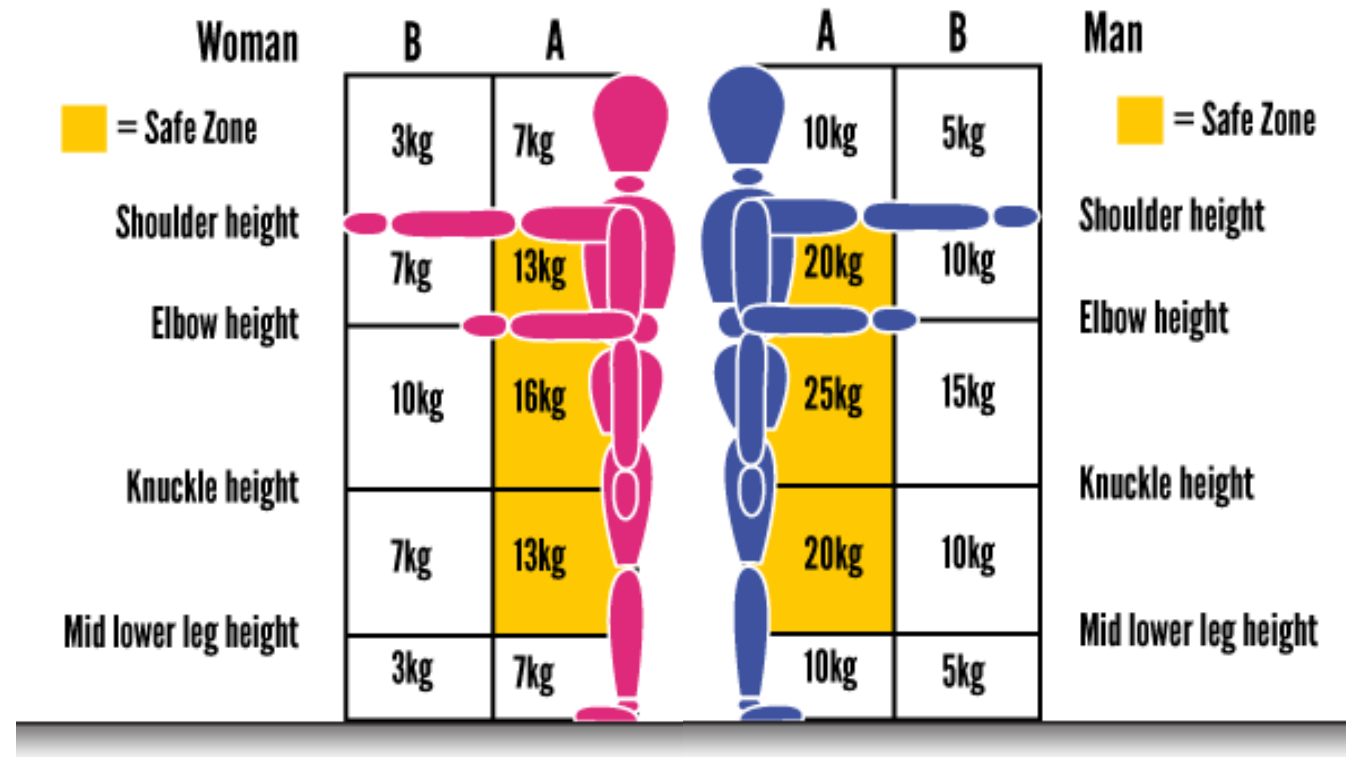
Neumann D.A. "Kinesiology of the Musculoskeletal System – Foundation for Rehabilitation", 2nd ed., 2010

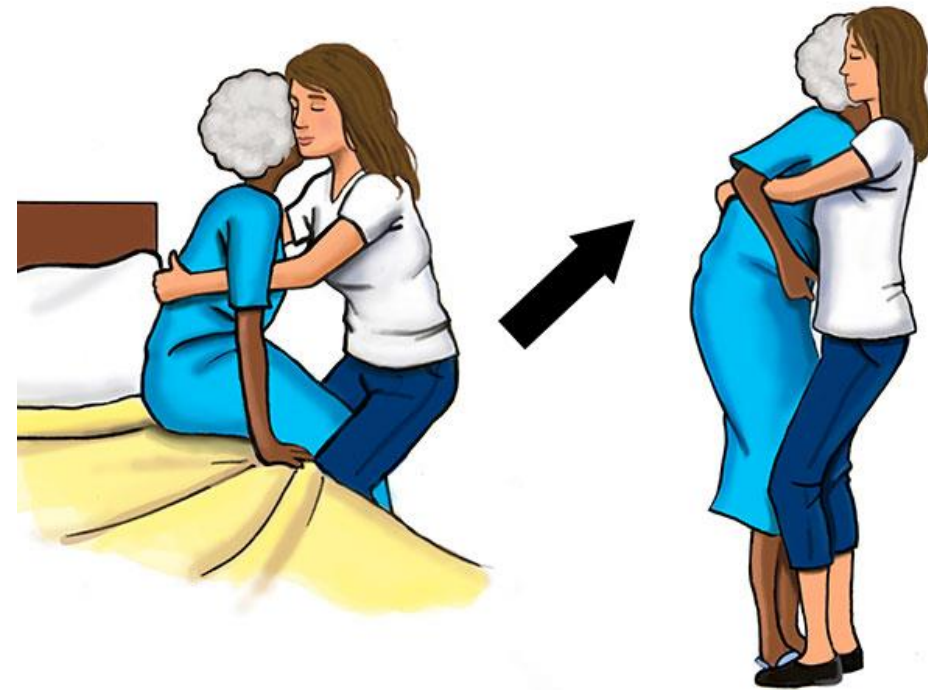
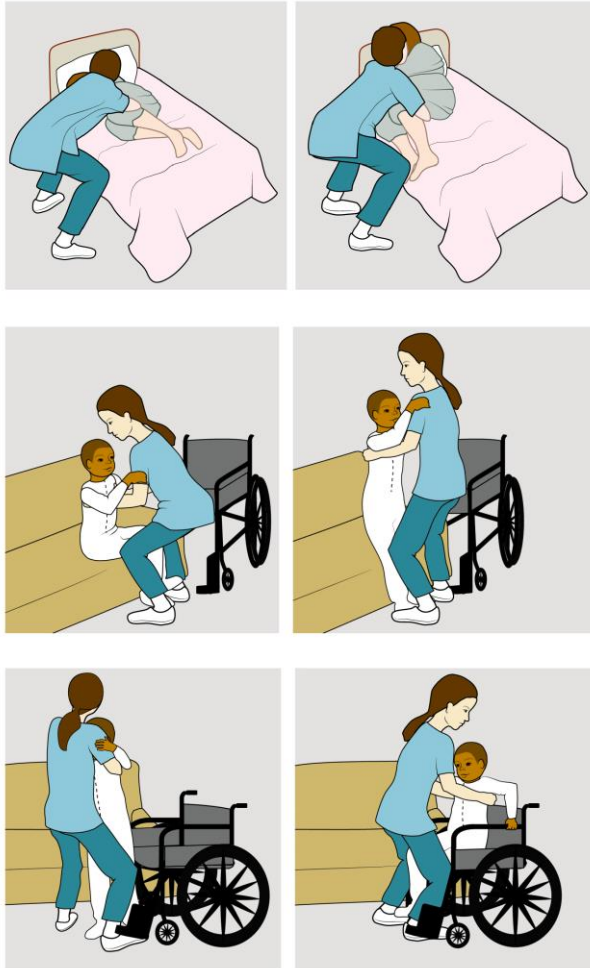
Darbs ar portatīvu datoru

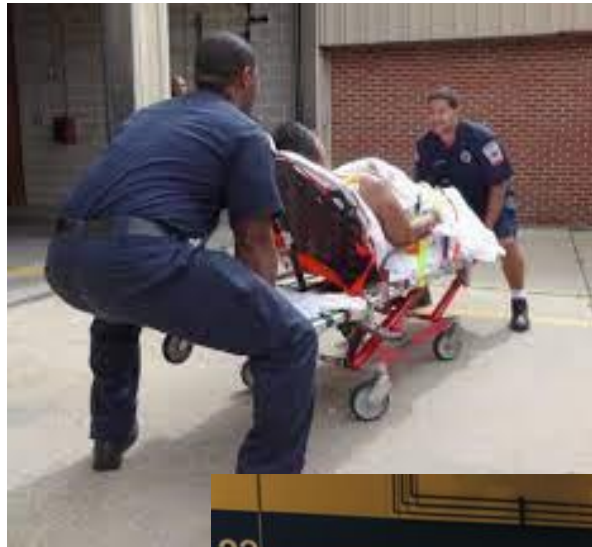
Pareiza smagumu pārvietošana

Pacientu pārvietošana un transportēšana

Personāla praktiska apmācība un regulāra atkārtošana!!!

Personāla apmācība

<https://eulift-app.com/en/>

EULIFT: AN INNOVATIVE APP ABOUT LIFTING PATIENT HANDLING TECHNIQUES FOR HEALTHCARE WORKERS.

The app consists of a free e-book with a theoretical reference work: foundations; basic principles of back-friendly handling and ergonomics; detailed postures and lifting handling techniques.

E-LEARNING

Handy E-learning tool for practical application.

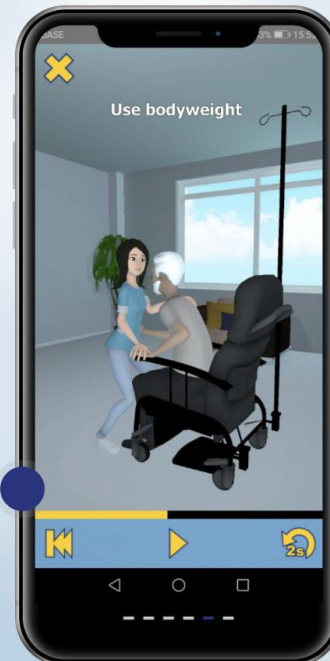
FULL RESPONSIVE

Available for Iphone and Android devices

SCENARIO TRAINING

Training in various scenarios.

3D VIDEO - ANIMATIONS

Good looking 3D animations for a clear explanation.

HANDBOOK FOR TRAINERS

A complete eUlift Handbook.

VARIOUS LANGUAGES

The app is available in different languages.

Pacientu pārvietošanas palīglīdzekļi

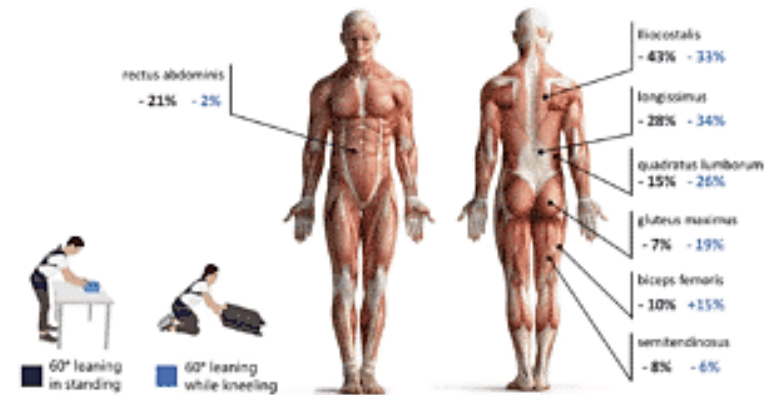
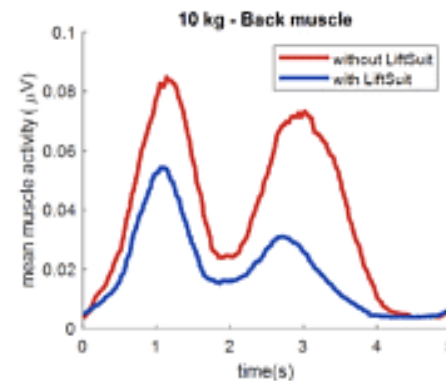
Pacientu pārvietošanas palīglīdzekļi

Eksoskeleti muguras muskuļu atslodzei

Muskuļu slodzes samazināšana

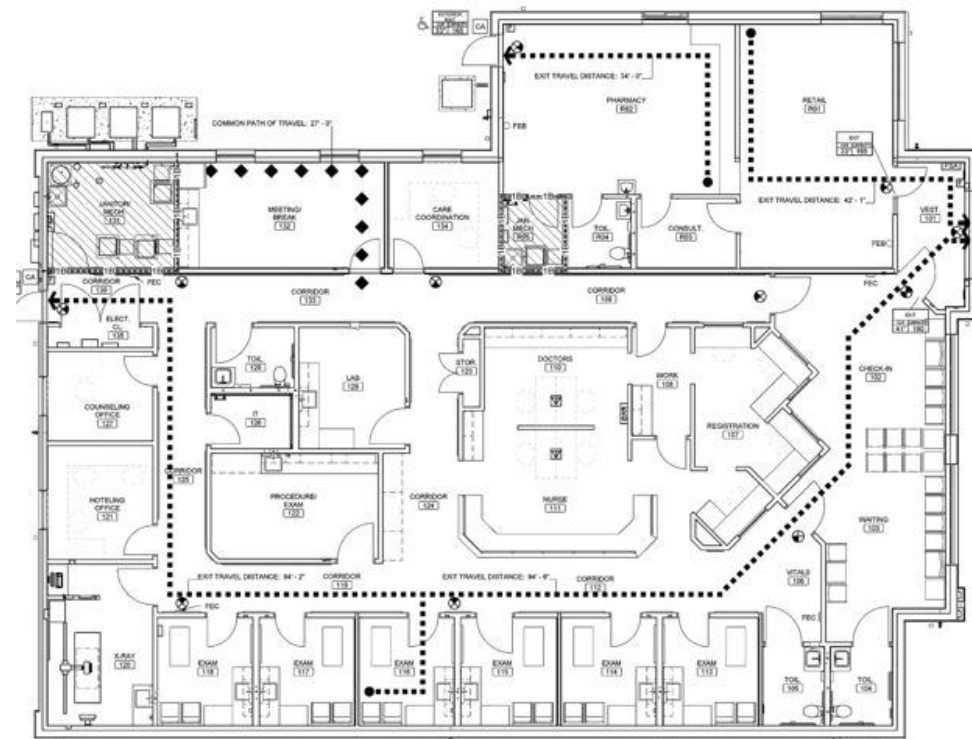
Ergonomiskie rīki, kas atvieglo darbu

Regulāri pārbaudiet riteņu tehnisko stāvokli un pārvietošanas ceļu gludumu

Nodaļas un palātu plānojums: brīva vieta kustībām vs. īsāks pārvietošanas attālums

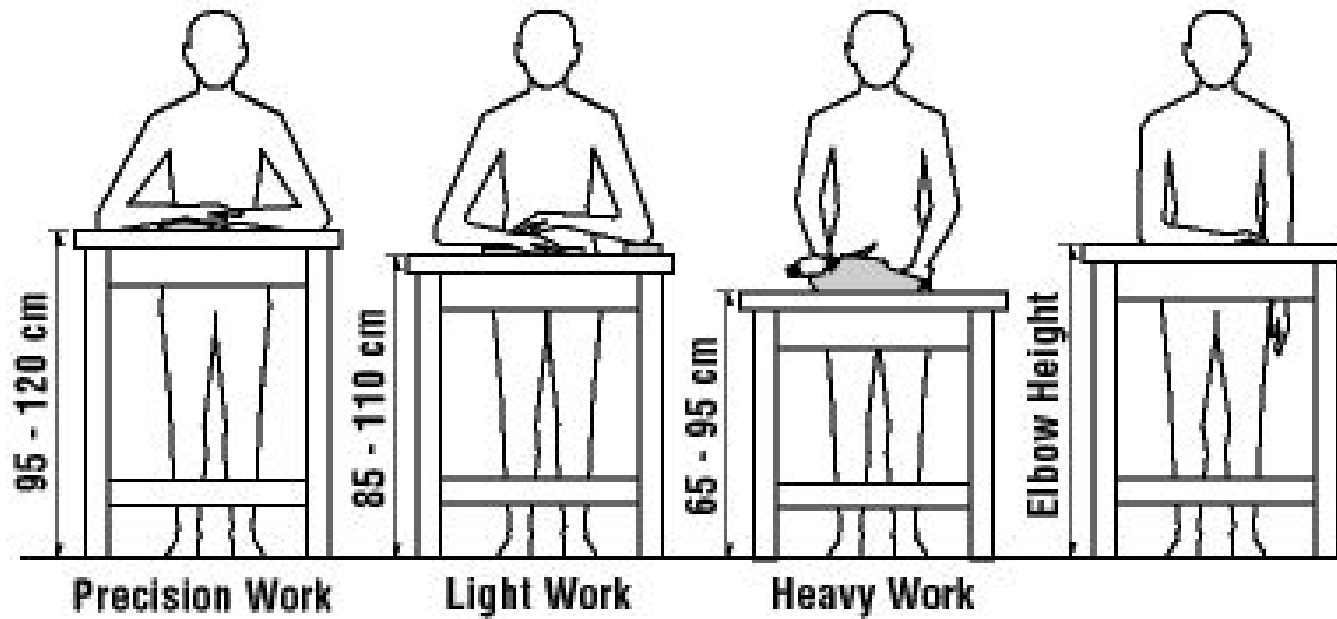

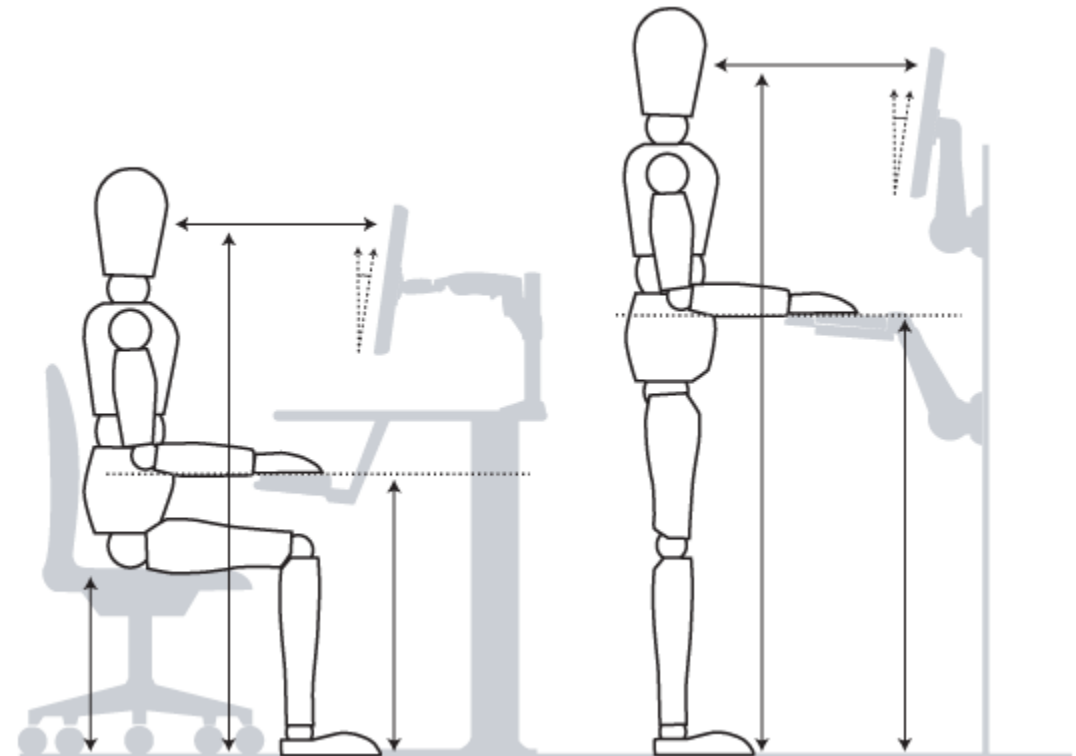
Ceļu aizsardzībai

Darba virsmas augstums

<https://s-media-cache-ak0.pinning.com/564x/ff/15/de/ff15de6501b71ab55463c0ee02391732.jpg>

Nogurdinošs darbs stāvus - risinājumi

Ērti apavi

Ortopēdiskas zolītes

Atpūtas paužu laikā apsēsties, pacelt kājas augšā.

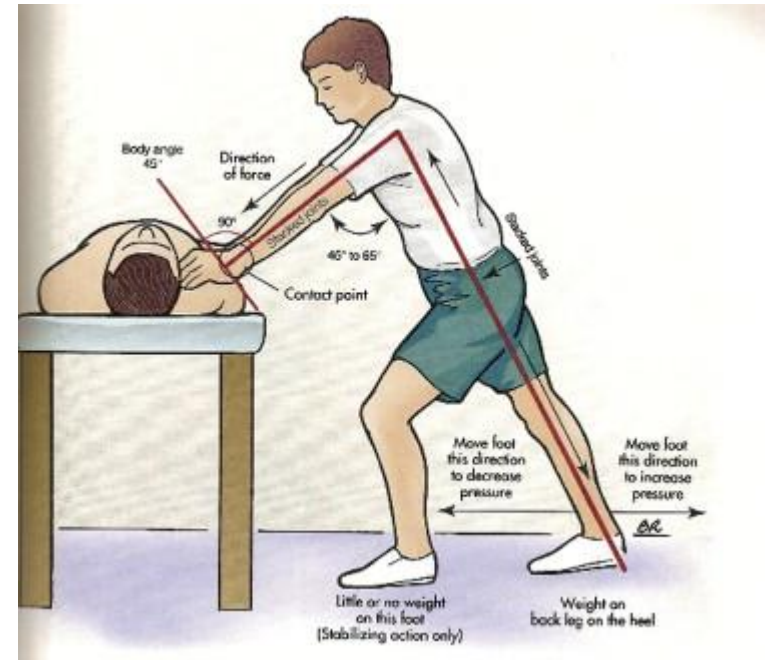
Kompresijas zeķes

Speciālie amortizējošie paklāji

Ergonomika masieru un fizioterapeitu darbā

10 ergonomikas likumi

1. Strādā neitrālajās pozās
2. Samazini lieko piepūli/spēku
3. Izvietoj visu tā, lai būtu viegli sasniegt
4. Strādā uz atbilstoša augstuma virsmām
5. Samazini liekas kustības
6. Samazini nogurumu un statisko slodzi
7. Samazini spiediena punktus
8. Nodrošini brīvu vietu kustībām
9. Kusties, vingro un pastiepies
10. Uzturi komfortablu vidi

Muskuloskeletālo sāpju atpazīšana saistībā ar ergonomiskiem riskiem

<https://www.ohcow.on.ca/resources/apps-tools-calculators/painpoint/>

PainPoint App

Prevent Musculoskeletal Disorders (MSD) at Work

A mobile app that delivers a very basic ergonomic assessment by running through a series of diagrams and questions to pinpoint musculoskeletal pain, identify possible sources, and discover practical solutions – right from your smartphone!

The results are depicted on a body map, with recommendations to address work-related MSD hazards that could be contributing to your discomfort.

- Pat vislabāk ergonomiski pareizi aprīkota darba vieta var kļūt par darbinieka veselības traucējumu cēloni, ja netiek normēta darba slodze.
- Jebkuram cilvēkam ir noteiktas fizisku un garīgu spēju robežas, kuras pārkāpjot vai ilgstoši strādājot uz izsīkuma sliekšņa, sākas veselības traucējumi.
- Psihoemocionāla spriedze darba vietā palielina veselības traucējumu iestāšanās varbūtību.
- Nodarbinot cilvēkus, obligāti jāvērtē darba slodze un darba režīms, lai būtu pietiekams laiks atpūtai, kad atjaunojas organisma rezerves.

- Sāpes vai diskomforts kādā ķermeņa daļā darba laikā vai pēc tā var būt svarīgs organisma signāls par to, ka darba vide ir neērta un nākotnē var izraisīt nopietnas veselības problēmas.
- Šos signālus nedrīkst ignorēt un paciest, jo sākotnējie balsta un kustību sistēmas funkcionālie traucējumi, turpinot strādāt neatbilstošā darba vidē, ar laiku pārtop par strukturāliem bojājumiem, kurus ir daudz grūtāk ārstēt.
- Identificējot un novēršot diskomforta cēloni (uzlabojot darba vides iekārtojumu un darba paņēmienus un režīmu), var palīdzēt pilnībā atgūt darbinieka veselību un darbaspējas.

Ergonomisko risku izraisīto MSS arodslimību profilakse

- Laba darba vietas un darba paņēmienu ergonomika (apmācīts personāls)
- Pietiekams laiks atpūtai (normēt slodzi!!!)
- Pozitīva attieksme pret darbu
- Iesildīšanās pirms darba uzsākšanas
- Bieža stiepšanās vingrinājumu izpilde
- Nodarbošanās ar veselīgu sportu brīvajā laikā
- Pietiekama organisma hidratācija
- Stresa mazināšana darbā un mājās
- Laba vispārējā veselība

■ Obligātās veselības pārbaudes uz mediķiem arī attiecas!!!

MK noteikumi Nr.219 «Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude»

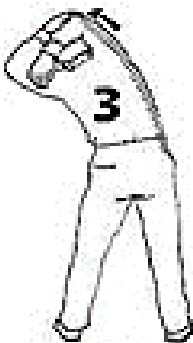
Stiepšanās vingrinājumi darbā

10-20 seconds
2 times

10-15 seconds

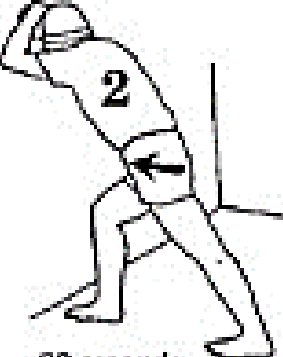
8-10 seconds
each side

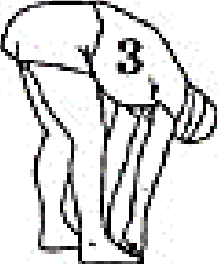
15-20 seconds

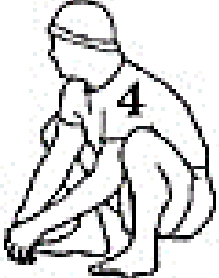
30 seconds

20 seconds
each leg

20 seconds

20 seconds

3-5 seconds
3 times

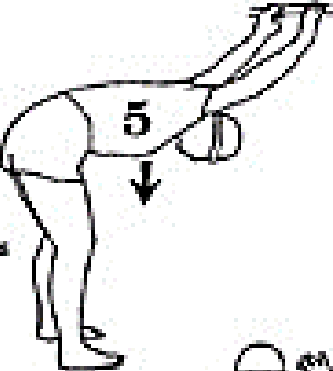
10-12 seconds
each arm

10 seconds

10 seconds

15 seconds

2 times
10 seconds each

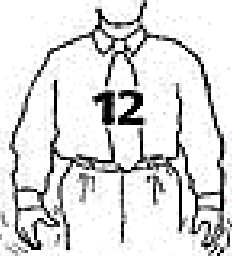
8-10 seconds
each side

8-10 seconds
each side

10-15 seconds
2 times

Shake out hands
8-10 seconds

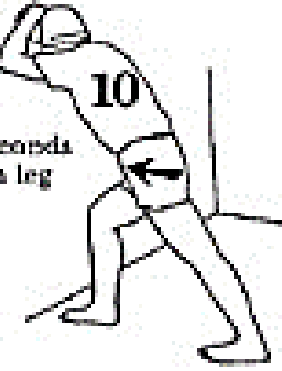
10 seconds
each arm

5 times
each direction

20 seconds
each leg

20 seconds
each leg

PALDIES PAR UZMANĪBU!

